

İ.S.G.Ç

**İŞ-SAĞLIK-GÜVENLİK-ÇEVRE
ŞARTNAMESİ**

1. AMAÇ

Bu şartname .....’nin tedarikçilerinin çalışma yöntemlerini İş Sağlığı, Güvenliği ve Çevre açısından düzenlemek amacı ile oluşturulmuştur.

2. KAPSAM

..... (bundan sonra “İŞ SAHİBİ” olarak anılacaktır.) yapacağı her türlü işlerinin yapımında; iş sağlığı ve güvenliği hususlarında kendisi ile aynı kararlılığı paylaşan tedarikçi ve yüklenicileri seçer. Bu şartname, İŞ SAHİBİ’ne ait işyerlerinde tedarikçi ve yüklenicilerin uyması gerekli iş güvenliği kuralları, alması gerekli iş güvenliği önlemleri ve uymakla yükümlü olduğu çevre mevzuatını kapsamaktadır.

Bu şartnamede belirtilmeyen hususlarda İŞ SAHİBİ’nin Çevre Sağlık ve Güvenlik Yönetim Sistemi’nde, 4857 sayılı İş Kanunu’nun (“İş Kanunu”) ilgili maddeleri, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (“İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu”)’nda belirtilen hükümlere ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve İş Kanunu kapsamında yürürlükte bulunan tüzük, yönetmelik, genelgeleri ve tebliğleri ile birlikte 2872 Sayılı Çevre Kanunu (“Çevre Kanunu”) ve bu kanun kapsamındaki diğer tüm ilgili mevzuat, tüzük, yönetmelik ve genelgedeki hükümlere ve yapılan işin özelliğine, gelişen teknolojinin gereklerine uygun olarak yapılacaktır..

Bu şartnamede geçecek YÜKLENİCİ deyiminden projeye teklif veren tedarikçi/yüklenici, İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ (“İSG”) BİRİMİ deyiminden ..... İŞ SAHİBİ deyiminden ise ..... anlaşılacaktır.

Bu şartnamede YÜKLENİCİ’YE atfedilen tüm yükümlülüklerden aynı zamanda ALT YÜKLENİCİ /TAŞERONLAR da sorumludur. YÜKLENİCİ söz konusu yükümlülüklerin ALT YÜKLENİCİ/TAŞERONLAR tarafından da ifa edilmesi kapsamında İŞ SAHİBİ’ne karşı sorumludur.

Bu Şartname İŞ SAHİBİ ile [●] arasında [●] tarihinde akdedilen [●] Sözleşmesi’nin eki ve ayrılmaz bir parçasıdır.

3. İŞ SAHİBİ’NİN İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ POLİTİKASI

İŞ SAHİBİ, şantiyelerinde çalışan tüm personeline ayırım gözetmeksizin önem vermektedir. İş Sağlığı ve Güvenliği hususlarına gösterilmesi gereken önem, işyerine gelen ziyaretçiler dâhil herkesten beklenmektedir.

Tüm çalışanlar ve ALT YÜKLENİCİ şantiyede, iş kazası, çevre kazası ve meslek hastalığı olmaması için gerekli tüm yasal önlemleri almak, asgari özen göstermek ve mevcut kurallara uymakla sorumludur. Tüm çalışanlar ve ALT YÜKLENİCİ şantiye sınırları dâhilinde, kendi görev ve yetkisi sınırları içerisinde iş güvenliğine ilişkin yasal önlemleri almaktan ve kurallara uymaktan sorumludur.

İSG birimi şantiyeler ve ofislerde, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve diğer ilgili mevzuatın uygulanmasına yönelik koordinasyonu sağlamak, bu konularda üst yönetime ve şantiye yönetimine destek vermek üzere oluşturulmuştur. Bu birim, doğrudan İcra Kuruluna bağlıdır. İSG birimi; YÜKLENİCİ ve ALT YÜKLENİCİ firmaların İş sağlığı-güvenliği ve çevre ile ilgili mevzuatta belirtilen hükümlerinin şantiyede uygulanıp-uygulanmadığının denetimi sağlar. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun uygulanmasından, İSG birimi tarafından verilen talimatlar ve talimat verilmede dahi ilgili mevzuatın gerekli tüm şartlarının yerine

getirilmesinden YÜKLENİCİ sorumludur. Şantiyede meydana gelebilecek her türlü, iş kazası, meslek hastalığı, çevre kazasının; tespiti, tutanağa geçirilmesi, kayıt altına alınması ve mevcut mevzuata uygun hareket edilmesinden YÜKLENİCİ sorumludur. İŞ SAHİBİ'nin işbu proje kapsamında İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili diğer mevzuattan kaynaklanan herhangi bir hukuki veya cezai sorumluluğuna neden olacak hallerin doğması halinde, söz konusu ceza, sorumluluk, zarar ve her ne nam altında olursa olsun maddi/manevi külfetin kusuruna bakılmaksızın YÜKLENİCİ'ye rücu edileceğini, YÜKLENİCİ kayıtsız şartsız, gayrikabili rücu şekilde kabul, beyan ve taahhüt eder. Söz konusu sorumluluğun doğması YÜKLENİCİ'nin kusurundan ileri gelmemiş ise, YÜKLENİCİ ilgili sorumluluğu İŞ SAHİBİ'ne karşı ifa ettikten sonra, kusurlu ALT YÜKLENİCİ, TAŞERON, İSG, üçüncü kişi vb kişilere rücu etmekte serbesttir.

4. GENEL KURALLAR

İş Kanunu'nun 63.maddesi gereği, 'İş Kanunu'na İlişkin Çalışma Süreleri Yönetmeliği', İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 30. maddesi gereği ve 'Sağlık Kuralları Bakımından Günde Azami Yedi Buçuk Saat veya Daha Az Çalışılması Gereken İşler Hakkında Yönetmelik kararları doğrultusunda haftalık normal çalışma süresi her ne şekilde olursa olsun telafi çalışmalarıyla dâhil günde on bir saati, aşamaz. İş Kanunu'nun 69.madde son fıkrasına göre postası ya da vardiyası değiştirilecek işçi en az on bir saat dinlendirilmeden diğer postada çalıştırılmaz. Tüm yükleniciler bu kurallara uymakla yükümlüdürler. Aksi halde doğacak tüm cezai ve hukuki sorumluluk YÜKLENİCİ'ye ait olacaktır. İSG biriminin atanmış olması, YÜKLENİCİ'nin sorumluluklarına halel getirmeyecektir.

4.1. Genel İş Güvenliği Kuralları

- YÜKLENİCİ şantiyede yerine getirilen her türlü iş ve imalat açısından mevzuattan doğan genel iş güvenliği kurallarının yerine getirilmesi amacıyla her türlü tedbiri alma, gerekli alet, edavat ve teçhizatı tedarik etme, bunların gerektiği şekilde kullanımı, bakımı ve muhafazasını sağlamakla mükelleftir.
- İş sağlığı ve güvenliği, çevre ile ilgili uyarı levhaları kolayca görülebilecek yerlere asılmalı ve yeni işe başlayan elemanlara bunların anlamı YÜKLENİCİ tarafından açıklanmalıdır.
- İş sırasında oluşabilecek her türlü aksaklık ve arıza derhal İŞ SAHİBİ'ne iletilmelidir.
- İşçiler kendilerine zimmetli olarak verilmiş kişisel korunma araçlarını devamlı olarak kullanmalı, bozulması veya kaybolması halinde durumu derhal YÜKLENİCİ tarafından giderilmeli ve İŞ SAHİBİ'ne bildirmelidir.
- Kullanılan elektrikli iş donanımlarının ve elektrikli el aletlerinin periyodik kontrolleri bakım talimatlarında belirtilen periyotlarda yapılır. Aletler, işi bittiğinde yerine bırakılmalıdır.
- İşçiler, yemek ve dinlenme zamanlarında nakliye ve iş makinelerinin yanında bulunmamalı, gelişigüzel yerlerde uyumamalıdır.
- Çalışma anında iş yerinde bulunan hareketli araçların ve kaldırım araçlarının çevresinde durulmamalıdır. Yük ve malzeme taşıyan araçlara binmek, asılmak kesinlikle yasaktır.
- Demir çubuk, kablo, sac levha ve çivili tahtalar belli yerlere konulmalı, artan malzemeler çarpmaya, batmaya meydan verecek şekilde ortada bırakılmamalıdır.

- İşçiler ellerini benzin çözücü sıvılarla yıkamamalı, YÜKLENİCİ tarafından verilen temizleyici malzemeyi kullanmalıdır. Yağlı ve tinerli temizlik bezleri özel kaplara atılmalıdır.
- Asit vs. gibi tahriş edici sıvılar boşaltılırken el pompası veya ağızla çekilmemek şartıyla pipet kullanılmalıdır.
- Yapılardaki shaft boşluklarının korkulukları günlük kontrollerle tespit edilir.

4.2. Sorumluluk

YÜKLENİCİ, İŞ SAHİBİ'nin vermiş olduğu işi, İş Kanunu ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu gereğince yürürlüğe konulmuş olan yönetmelikler, tebliğler, tüzükler, genelgeler ve diğer mevzuat, İş Kanunu'nun Geçici 2. Maddesinde atf yapılan mevzuat, iş sağlığı ve güvenliğini ilgilendiren diğer mevzuat ile 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ("**Genel Sağlık Sigortası Kanunu**") ve kanun gereğince çıkartılmış veya bundan sonra yürürlüğe konulacak diğer mevzuatta belirtilen hükümler, işin özelliği, gelişen teknolojinin gerekliliklerini yerine getireceğini İŞ SAHİBİ tarafından görevlendirilen İSG birim personelinin uyarı-ikaz ve talimatlarına uyacağını, bunların yerine getirilmemesi nedeni ile doğabilecek, her türlü sorumluluğun YÜKLENİCİ'ye ait olduğunu taahhüt eder.

YÜKLENİCİ, yapmayı taahhüt ettiği işler için kendi çalıştırdığı işçilerine karşı doğrudan doğruya iş sahibi durumundadır. Bu nedenle, işyerinde kendine ayrılan yerde ve yapmakla sorumlu olduğu işlerde iş kazası ve meslek hastalıkları olmaması için İş Kanunu'nda,, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nda ve bunlarla ilgili tüzük, yönetmelik, genelgeler ve sair mevzuatta belirtilen hükümlere uygun olarak gerekli tüm önlemleri ve İŞ SAHİBİ'nin yürürlükteki yönetmelik ve yönergelerinde belirtilmiş olan iş sağlığı, güvenliği ve çevre koruma ile Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile ilgili tüm önlemleri hiçbir uyarı veya yazışmaya meydan vermeden almak ve işyerinde uygulanmakta olan kurallara uymak, her türlü araç ve gereç ve malzemeyi, standartlara uygun kişisel koruyucu donanımı sağlamak, işyerinde bulundurmak ve işçilerine kullandırmak, kullanıldığını denetlemek ve bu konularda işçilerine sürekli eğitim vermek zorundadır. Aksi halde, gerek ihmal, gerekse dikkatsizlikten veya ehliyetsiz işçi çalıştırmaktan doğacak iş kazası, çevre kazası ve meslek hastalıklarından yahut Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nda belirtilen ilgili hükümlerden dolayı her türlü cezai ve hukuki sorumluluk, YÜKLENİCİ'ye ait olacaktır. Keza, yapmakta olduğu işinden dolayı ölen işçinin hak sahiplerine veya kazaya uğrayıp yaralanan işçinin yapılacak tedavi ve sair harcamalar, kaza sonucu sakat kalan işçisinin kendisine veya ölen işçisinin hak sahiplerine verilecek tazminatlar ile yangın ve iş ve çevre kazalarından dolayı üçüncü şahıslara ödenecek tazminatlar da dâhil olmak üzere tüm sorumluluk YÜKLENİCİ'ye ait olacaktır.

YÜKLENİCİ, çalışmaları sırasında kendisine ait veya kiraladığı gerek taşıtlarda ve gerekse iş makinelerinde gerekli tüm önlemleri alacaktır. YÜKLENİCİ, kullandığı kaldırma araçları (her türlü vinç), basınçlı kap ve elektrikli cihazların zorunlu yasal testlerini yürürlükte bulunan İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık Ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği gereğince yasal periyotlar zarfında yetkili akredite firmalara yaptırmak zorundadır. Çalışma, yükleme, boşaltma veya nakliye sırasında meydana gelecek iş ve çevre kazası veya malzeme hasarlarının zarar ve ziyanlarından, YÜKLENİCİ sorumlu olacak ve tümünü YÜKLENİCİ tazmin edecektir. İŞ SAHİBİ'ne, üçüncü şahıs ve/veya bunların vekillerine talepte bulunamayacaktır.

4.3. Şantiyeye Giriş İşlemleri

YÜKLENİCİ, işe başlamasından itibaren şantiyede yapacağı işte ve kendine ayrılan yerde çalıştıracağı işçileri, şantiye ile yapılan sözleşmeyi ibraz edecek ve Sosyal Güvenlik Kurumu'nun ("**SGK**") ilgili bölge veya şube müdürlüğüne "İşyeri Bildirgesi" ile başvurarak alacağı özel bir numara ile asıl İŞ SAHİBİ'NİN

kayıtlı olduğu dosyaya bildirim yapacaktır.

YÜKLENİCİ işe aldığı her işçisi için, işe başlattığı gün **İşe Giriş Bildirgesi**'ni düzenleyecek ve aynı iş günü içinde SGK'nın ilgili bölge çalışma müdürlüğüne elden veya taahhütlü posta ile bildirecektir. Sigorta bildirgelerinin birer örneği işçi işe başlamadan önce İSG birimine teslim edilecektir. Takip eden her ayın başında SGK bildirgelerinin tahakkuk fişi ve buna bağlı ödeme dekontu aylık olarak şantiye yönetimine teslim edilecektir. Hiçbir şekilde sigortasız işçi çalıştırmayacak, çalıştırdığının İŞ SAHİBİ tarafından anlaşılması halinde YÜKLENİCİ ilgili sözleşmelerde belirlenmiş olan para cezaları uygulanacaktır. YÜKLENİCİ şantiyede çalıştıracağı tüm işçileri için Personel Özlük Dosyası hazırlayacak ve iş sahibine, işçi işbaşı yapmadan önce teslim edecektir. Dosya içerisinde bulunması gereken evraklar;

1. SGK İşe Giriş Bildirgesi
  2. İşe Giriş/Periyodik Muayene Formu (İşyeri Hekimi)
  3. Akciğer filmi
  4. Hemogram (Kan testi)
  5. Odiogram (Duyma fonksiyonu)
  6. STF (Solunum fonksiyon testi)
  7. EKG
  8. Tetanoz aşısı
  9. İşe Giriş Eğitim Katılım Belgesi (İş Güvenliği Uzmanı)
  10. Personel Hizmet akdi sözleşmesi
  11. İkametgâh Belgesi
  12. Adli Sicil Sabika Kaydı (yüz kızartıcı suçtan sicil kaydı olanlar işe alınmayacaktır)
  13. Mesleki Eğitim Belgesi
  14. Operatör belgeleri (Vinç, forklift, ekskavatör vb. iş makinelerini kullanan personel için)
  15. Kaynakçı sertifikası, (Kaynak işlerinde çalışanlar için)
  16. İş Sağlığı ve Güvenliği Taahhütnamesi
  17. Kişisel Koruyucu Ekipman Zimmet formu
  18. 2 Adet fotoğraf
  19. Nüfus cüzdan fotokopisi
- YÜKLENİCİ, on sekiz yaşını doldurmamış işçilerin şantiyeye girişlerini yapmayacak ve çalıştırmayacaktır.
  - Saha sınırları içerisinde, görevi, unvanı, yaptığı iş her ne olursa olsun tüm çalışanlardan okur-yazar olma şartı aranacaktır. Okur-yazarlığı olmayan personel şantiye saha sınırları içerisinde çalıştırılmayacaktır.
  - Şantiyede çalışacak işçiler, işe girişinde ve işin devamı süresince (en az yılda bir), bedence bu işlere elverişli ve dayanıklı oldukları ortak sağlık biriminde görevli işyeri hekimi tarafından verilmiş muayene raporları olmadıkça, bu gibileri işe almayacak veya işte çalıştırmayacaktır.
  - İşe alınacak olan kişilerden, yemekhane personeli, çaycı, çamaşırcı, temizlik elemanı ise bu kişilerden de bulaşıcı hastalığı olup olmadığına ilişkin (portör muayenesi, röntgen) 3 ayda bir sağlık raporu alınacaktır. Alınan bu sağlık raporları 3 ay da bir yenilenecek ve birer fotokopileri İŞ SAHİBİ'ne teslim edilecektir. Yemekhane personeli, çaycı, çamaşırcı, temizlik elemanlarının yılda bir hijyen eğitimi aldırılacak ve belgelerin birer kopyaları İŞ SAHİBİ'ne teslim edilecektir.
  - Şantiyeye giriş işlemleri idari işler bilgisi dışında kesinlikle yapılmayacaktır. Tespiti halinde ilgili

taşeronu cezai işlem uygulanacaktır.

- YÜKLENİCİ, istihdam ettiği işçisinden kötü davranışlarda bulunan, yetersiz olan ya da görevlerini yerine getirmekte ihmalkâr davranan herhangi bir çalışanı, İŞ SAHİBİ yetkililerinin yazılı uyarısı ve ilgili müdürün onayı ile işten derhal uzaklaştırılacaktır. Bu şekilde işten uzaklaştırılan kişi veya kişilerin yerine en kısa sürede uygun personeli istihdam edecek, böyle bir uygulamadan dolayı ALT YÜKLENİCİ herhangi bir talepte bulunmayacaktır.

İşe girişte YÜKLENİCİ, öncelikle çalışanların işe giriş takip formu doğrultusunda özlük dosyasında bulunması gereken evrakları idari işlere teslim edecektir. İdari işlerden onay alındıktan sonra "FR08-KKD Teslim Formu" ALT YÜKLENİCİ sorumlusu tarafından uygun ekipman teslim edilerek doldurulacaktır. Çalışanlar, gerekli sağlık tetkiklerini yaptırdıktan sonra işyeri sağlık biriminde sağlık kontrolünden geçirilecektir. İş yeri hekimi, kontrollerini yaptıktan sonra kişinin fiziksel ve ruhsal yönden çalışmasında sakınca olmadığına karar verirse; "İşe Giriş Periyodik Muayene Formu" imzalanacak ve daha sonra kişi İSGÇ birimine gönderilerek İSGÇ Sorumlusu tarafından kişiye gerekli talimatlar ve eğitimler verilecektir. Verilen eğitimler İş Güvenliği Talimat ve Tutanağı ve Eğitim Katılım Formu ile kayıt altına alınacaktır. İş güvenliği eğitimi tamamlayan kişi, personel işlerine gönderilecektir. Personel sorumlusu tarafından kişiye, kimlik yaka kartı hazırlanıp işe başlayacaktır.

YÜKLENİCİ, çalıştırdığı işçilerine gerek işe alırken, gerekse işin devamı boyunca genel iş güvenliği kuralları ile koruyucu malzemelerin kullanımı konularında, işyerinin iş kazası ve meslek hastalığı riskleri hakkında ve benzeri eğitimleri yürürlükte bulunan "Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik"te belirtilen tüm eğitimleri vermekle yükümlüdür. YÜKLENİCİ tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde çalışacak, yapacağı işle ilgili mesleki eğitimi olmayan işçi çalıştırmamakla yükümlüdür.

4.4. Kimlik Yaka Kartı

Yukarıdaki tüm işlemler tamamlandıktan sonra personelin kişisel bilgilerine uygun olarak düzenlenen ve personelin adını, soyadını, firmasını ve kan grubunu içeren "Kimlik Yaka Kartı" düzenlenip verilecektir. Üzerinde bu kimlik kartı bulunmayan işçi, iş yerinde çalıştırılmayacaktır. Yaka kartları çalışma alanında, görünecek şekilde, sürekli taşınacaktır. Kayıp edilenler derhal güvenliğe bildirecektir.

4.5. İşe Başlama

YÜKLENİCİ ve her bir ALT YÜKLENİCİ iş başı öncesinde atama yazısını İŞ SAHİBİNE vermek zorundadır. İşe başlamadan önce YÜKLENİCİ, ALT YÜKLENİCİ ve İSG birimi arasında; iş güvenliği yöntemlerinin ve kurallarının belirleneceği, ayrıca işyerinde yapacağı işleri yürütürken iş güvenliğini nasıl sağlamayı ve kontrol etmeyi tasarladıklarına ilişkin hususları içeren işe başlama öncesi bir toplantı yapılacaktır. YÜKLENİCİ, işe başlamadan önce yapacağı imalatlarla ilgili çalışmaların yazılı olacağı bir "Sağlık ve Güvenlik Planı" ve "Yapım Yöntemini"ni, İŞ SAHİBİ ve İSG birimi görevlisine verecektir.

4.6. Şantiye Güvenliği

Şantiye sahası en az bir girişi olan çit ile çevrilecektir. Giriş kapısında ışıklandırılmış ve haberleşmeyi sağlayacak teçhizatlı bir güvenlik kulübesi olacaktır. Giriş kapısında daima en az bir güvenlik personeli bulunacaktır. Şantiye sahası 24 saat boyunca güvenlik ekiplerinin gözetimi altında olacaktır. Stratejik noktalarda ışıklandırma olacaktır.

4.7. Malzeme Giriş Çıkışları

Yüklenici firmalar tarafından sahaya getirilen ve iş güvenliği malzeme listesinde bulunan bütün malzemeler kontrol edildikten sonra sahaya alınacaktır. Malzemeleri kontrol edecek sorumlu veya sorumlular gelmeden araçtan indirilmeyecektir.

Malzemeler malzeme giriş formuna tek tek yazılacaktır. Uygun olmayan malzemelerin saha dışına çıkarılması sağlanacaktır.

İş bitimleri gerçekleşen tüm malzemeler, kapıdan çıkarılırken kapı güvenlik elemanı tarafından tek tek yazılacak ve giriş listeden kontrolü yapılacaktır.

4.8. Araç-İş Makineleri Makine, Ekipman Giriş Çıkışları

Tüm ziyaretçi ve çalışanların araçları giriş ve çıkışlarda aranacaktır. İş makineleri işe başlamadan önce yetkili kişi tarafından kontrol edilecek daha sonra sahaya alınacaktır. Tüm ekipmanlar, elektrikli aletler, kaldırma aparatları, mekanik aletler, basınçlı gaz tüpleri, kimyasal malzemeler kapı güvenlik elemanı tarafından malzeme giriş çıkış formuna eklenecek ve yetkilisine haber verip kontrol edilmeleri sağlanacaktır.

Mobil vinç, kule vinç, elektrikli ve mekanik yük kaldırma makine ve ekipmanları, calaskallar, çelik ve bez sapanlar periyodik kontrolleri yapılmış olarak şantiye sahasına sokulabilir. Ayrıca Makine Mühendisleri Odasından onaylandığına dair belge iş güvenliği sorumlusuna verilecektir.

4.9. İş Bitimi

YÜKLENİCİ, iş bitiminde iş sağlığı ve güvenliği ile alakalı oluşturduğu tüm dokümanlarının birer kopyasını İŞ SAHİBİ'ne vermek zorundadır.

YÜKLENİCİ, işten çıkardığı her personel için; işe girişte yaptırdığı sağlık kontrollerini ve sağlık raporunu tekrardan yaptırmak ve kişinin sağlıklı olduğunu belgeleyen yazıyı İŞ SAHİBİ'NE vermek zorundadır. YÜKLENİCİ, işine son verdiği her bir personele ibraname imzalatmak ve bir kopyasını İŞ SABİNE vermek zorundadır.

4.10. İş Sağlığı, Güvenliği ve Çevre (“İSGÇ”) Sorumlusunun Atanması

YÜKLENİCİ, işe başlamadan önce; işyerinde alınması gerekli önlemlerin yerine getirilmesi ve işçilerinin iş güvenliği kurallarına uymalarının sağlanması için, iş güvenliğinden sorumlu bir teknik personelinin (proje müdürü/şantiye şefi) adının ve görevinin yazılı olduğu bir atama yazısını verecektir. Bu kişi, YÜKLENİCİ'nin işi devam ettiği sürece şantiyede bulunmak zorundadır.

İSGÇ ile ilgili tüm yazışmalar ve kayıtlı elektronik posta yolu ile yapılan bildirimler bu personel ile yapılacak, taşeronun İSGÇ politikaları bu sorumlu personel ile müzakere edilecektir. Şantiyede yapılan İş Sağlığı ve Güvenliği kurul toplantılarında firmasını bu yetkili personel temsil edecektir.

YÜKLENİCİ, yasal olarak gerekli hallerde birer iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanını (işin tehlike sınıfına uygun); yasal olarak bulunması gerekli süreler kadar iş yerinde bulunduracaktır.

4.11. Yetki Belgeleri

İşe alınacak olan kişi, uzmanlık gerektirecek bir işte çalışacak ise (elektrikçi, kaynakçı, iş makinesi operatörü, kazancı, vb.) ilgili mevzuatın ön gördüğü yetki belgesi istenecektir ve iş başı öncesi özlük

evrakları içerisinde İŞ Sahibi'ne verecektir. Uzmanlık gerektirmeyen işlerde çalışan personelden mesleki eğitim belgesi istenecektir.

4.11.1. Köprü Ayaklı Vinç, Tavan Vinç, Yerden Kumandalı Vinç ve Ceraskal Operatörleri

Şantiyede görevli Makine Müh.-Elektrik Müh. ve usta operatörden oluşan kurulca onaylı, operatör belgesi olacaktır (bu alınan belgenin her yıl bu kurulca onaylanması gerekir).

4.11.2. İş Makinesi Operatörleri

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak açılmış olan kurslardan veya Makine Mühendisleri Odası'ndan alınmış, metal tekerli ise operatörlük yetki belgesi, lastik tekerli ise operatörlük yetki belgesi ve 2918 sayılı Trafik Kanunu'na uygun G sınıfı ehliyeti olacaktır (mobil vinç, kepçe, silindir, forklift, greyder, beton pompası, mikser, vb. iş makineleri).

4.11.3. Elektrikçiler

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak açılmış olan kurslardan alınmış, onaylı elektrikçi belgesi olacaktır.

4.11.4. Kazan Operatörleri

Belediyelerden veya ilgili bakanlıktan onaylı kazancı belgesi olacaktır.

4.11.5. Kaynakçılar

Kaynakçı belgesi Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı açılmış olan kurslardan veya Makine Mühendisleri Odası'ndan alınan kaynakçı belgesi olacaktır.

4.11.6. Şoförler

Kamyonlarda (C veya duruma göre E) sınıfı, Traktörlerde (F) sınıfı ehliyetli şoförler. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak açılmış olan kurslardan alınmış, Trafik Kanunu'na uygun ehliyet olacaktır.

4.12. İSG Eğitimleri ve Eğitim Kayıtları

YÜKLENİCİ, çalıştırdığı işçilerine; yürürlükte bulunan 'Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik' kapsamında oluşturacağı yıllık eğitim planı dâhilinde gerek işe alırken gerekse işin devamı boyunca genel iş güvenliği kuralları ile koruyucu malzemelerin kullanımı konularında ve işyerinin iş kazası ve meslek hastalığı riskleri hakkında ve benzeri eğitimleri bünyesinde bulundurduğu iş güvenliği uzmanı ve duruma göre İŞ SAHİBİ tarafından atanan İş Güvenliği Uzmanı tarafından verecektir. Eğitimler çalışanlara bireysel ya da gruplar halinde uygulanabilir. Çalışanların, iş sağlığı ve güvenliği konusunda sahip olması gereken bilgi, beceri, davranış ve tutumlarının ayrı ayrı ve ölçülebilir bir biçimde ortaya konması esastır.

YÜKLENİCİ, sürekli kadrosunda bulunan ve eğitimli personeline çalışan sayısının 10'da biri oranında Sağlık Bakanlığı onaylı kurslardan ilk yardım kursu aldıracak ve sertifika ile belgелendirecektir.

İşçilerin eğitildiğine ilişkin sertifikalarının birer fotokopilerini İŞ SAHİBİ'ne verecektir.

Eğitim konuları işçilerin yaptıkları işe göre işverenin iş sağlığı güvenliği danışmanı ile birlikte aşağıdaki ya da gerekli görülen diğer konulardan seçilecektir;

Genel konular

- Çalışma mevzuatı ile ilgili bilgiler,
- Çalışanların yasal hak ve sorumlulukları,
- İşyeri temizliği ve düzeni,
- İş kazası ve meslek hastalığından doğan hukuki sonuçlar

Sağlık konuları

- Meslek hastalıklarının sebepleri,
- Hastalıktan korunma prensipleri ve korunma tekniklerinin uygulanması,
- Biyolojik ve psikososyal risk etmenleri,
- İlyardım

Teknik konular

- Kimyasal, fiziksel ve ergonomik risk etmenleri,
- Elle kaldırma ve taşıma,
- Parlama, patlama, yangın ve yangından korunma,
- İş ekipmanlarının güvenli kullanımı,
- Ekranlı araçlarla alışma,
- Elektrik, tehlikeleri, riskleri ve nlemleri,
- İş kazalarının sebepleri ve korunma prensipleri ile tekniklerinin uygulanması,
- Güvenlik ve sağlık işaretleri,
- Kişisel koruyucu donanım kullanımı,
- İş sağlığı ve güvenliği genel kuralları ve güvenlik kültürü,
- Tahliye ve kurtarma

Eğitimlere katılan işçilere yazılı bir sınav yapılacak ve sınavı geçen işçiler için ‘‘Eğitime Katılım Belgesi’’ düzenlenecek, belge işçinin özlük dosyasında sınav kağıdı ile birlikte saklanacaktır.

Eğitime katılanların ve eğitimcinin imzasının olduğu, eğitim konularının yer aldığı FR03-Eğitim Katılım Formu ve ‘FR05-Eğitim Değerlendirme Formu’nun bir sureti İş SAHİBİ’ne teslim edilecektir.

YÜKLENİCİ, İş SAHİBİ tarafından, Yüklenici’nin işçileri için ileride istenecek iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin eğitimleri zaman geçirmeksizin gerçekleştirecektir.

YÜKLENİCİ, işyerinde mesleki eğitim belgeli personel çalıştırmak zorundadır. Mesleki eğitim belgesi olmayan çalışanlarına yürürlükteki mevzuat gereği mesleki eğitimlerini aldırma zorundadır.

4.13. İş Kazaları Raporları ve Bildirimi

Kaza/olay durumunda kazalıya ilkyardım sertifikasına sahip ilkyardımcılar dışında kimse müdahale etmeyecektir. Öncelikle kazalının uygun bir durumda bekletilmesi sağlanacaktır. Kazalı güvenli pozisyona getirildikten sonra ilk amire haber verilir (Formen veya ekip başı). İlk amir durumu öğrenmesinin ardından

YÜKLENİCİ iş güvenliği sorumlusuna haber verecek ve olayın ciddiyetine göre dışarıdan itfaiye/ambulans desteği istenecektir.

Olayla ilgili ilk müdahalelerin gerçekleştirilmesinin ardından şantiye yetkilileri bir araya gelerek kök nedenleri analiz edecek ve düzeltici faaliyetleri belirleyeceklerdir. Olaya ait detayları, kök nedenleri ve düzeltici faaliyetleri içeren bir rapor YÜKLENİCİ iş güvenliği sorumlusu tarafından hazırlanarak kazanın meydana gelmesini takip eden en geç 1 gün içinde İŞ SAHİBİ yetkilileriyle paylaşılır.

Ayrıca kazanın incelenmesiyle eş zamanlı olarak yetkili mercilere bildirilmesi süreci başlatılır.

Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu yükümlülükleri doğrultusunda iş kazası ve meslek hastalığı bildirimleri yapılacaktır. Bildirimde, Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nde belirtilen yöntemle uyulacaktır.

Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4/a bendine göre hizmet akdi ile bir veya birden fazla İŞ SAHİBİ tarafından çalıştırılan (işçilerin) sigortalıların iş kazası geçirmeleri halinde İŞ SAHİBİ tarafından derhal işyerinin tescilli bulunduğu SGK müdürlüğüne veya <http://uyg.sgk.gov.tr/IsvBildirimFormu/welcome.do> internet adresine en geç kazadan sonraki üç iş günü içinde bildirim yapması gerekmektedir. YÜKLENİCİ söz konusu bildirimlerin yapılması için gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamakla mükelleftir.

Ağır yaralanma veya ölümlü sonuçlanan iş kazaları derhal İŞ SAHİBİ'nin daha önceden belirlenen yetkililerine telefonla, ayrıca polis karakoluna veya jandarma karakoluna yazı veya telefonla bildirilecektir.

4.14. Kaza Soruşturmaları

Tüm kazaların soruşturması, YÜKLENİCİ tarafından yapılacaktır. Bu soruşturmada kazada yaralanan işçi veya işçiler, bunların en yakın amiri ve İSG birimi hazır bulundurulacaktır. Bu soruşturmada kazanın nedenleri araştırılacak, tekrarının yaşanmaması için alınması gerekli önlemler ile uygulamadaki aksaklıkların düzeltilmesine yönelik öneriler, kimsenin birbirini suçlamadığı bir ortamda tartışılacaktır. Kazalarda görülen aksaklıklar, alınacak önlemler ve yapılacak çalışmalar İş Güvenliği Kurulu toplantılarında yazılı karar haline getirilecektir. Gerekli hallerde İş Güvenliği Kurulu, acil gündemi ile toplanacaktır.

Meydana gelen ancak yaralanma ile sonuçlanmayan iş kazaları da; Kaza/Olay Araştırma Formu ile en geç bir gün içinde İŞ SAHİBİ ve İSG birimi yetkililerine rapor edilecektir.

4.15. İş Sahibinin İş Güvenliği Denetimi ve Yaptırımları

İŞ SAHİBİ, YÜKLENİCİ'yi işyerinde iş sağlığı ve güvenliği konularında da denetleyebilecek ve bu konularda talimatlar verebilecektir. İŞ SAHİBİ, kontrollerde iş güvenliği kurallarına uymayan işçiler için yaptırım uygulanmasını isteyebilir. İstenen yaptırımın YÜKLENİCİ tarafından yerine getirilmesi zorunludur.

YÜKLENİCİ, İŞ SAHİBİ tarafından verilecek gerek yazılı gerekse sözlü talimatları geciktirmeden ve itiraz etmeden yerine getirecektir. İŞ SAHİBİ'nin iş güvenliği kurulunda aldığı tüm kararlar ve YÜKLENİCİ'ye ilettiği talimatlar, kanuni olarak yerine getirilmesi zorunlu kararlardır. Bu kararlara YÜKLENİCİ koşulsuz uyacaktır.

Yapılan yazılı ve sözlü uyarılara rağmen, YÜKLENİCİ tarafından ilgili sözleşmenin veya uyarı ve talimatların ihlalinde, İSG birimi tarafından tespit edilecek noksanlıklar YÜKLENİCİ'ye yazılı olarak bildirilecek ve yazılı talimatta bildirilen hususların her biri için, EK-1 de verilen Cezai Şart Tablosu uyarınca

YÜKLENİCİ'nin hak edişlerinden cezai şart kesilecektir. Söz konusu yazının tarihi YÜKLENİCİ'ye bildirimde bulunulan tarih kabul edilecektir. Cezai şart miktarları, şantiye iş güvenliği kurulu kararı ile yeniden belirlenirse yüklenicilere yazılı olarak bildirilecektir. Söz konusu cezai şart miktarları, YÜKLENİCİ'nin takip eden ilk hak edişinden fatura karşılığı tahsil edilecek ve hiç bir şekilde geri verilmeyecektir. YÜKLENİCİ, söz konusu cezai şartların tenkisini talep edemez.

4.16. YÜKLENİCİ'nin İş Güvenliği Kontrolleri

YÜKLENİCİ, kendisine ayrılan yerlerde düzenli olarak iş güvenliği denetimlerini ve kontrollerini yapmak zorundadır. Bu denetimler, kendi sorumluk alanındaki kontrolleri yaparak ve gözlemlenen emniyetsiz durum ve davranışları gidermek üzere yapılır. YÜKLENİCİ belirlediği riskleri ve bu risklere karşılık aldığı önlemleri İŞ SAHİBİ İş Güvenliği uzmanına bildirmekle yükümlüdür.

4.17. Resmi Makamların Denetimi

YÜKLENİCİ, işyerinde kendine ayrılmış bulunan bölümde, her türlü iş sağlığı ve güvenliği, iş hukuku, sosyal sigortalar ve mali konulardaki resmi teftişlerde, teftiş makamına ve yetkililerine doğrudan muhatap olacaktır. Resmi makamlarca tespit olunan noksanlardan YÜKLENİCİ'ye ait olanların para cezası hak edişten kesilecektir.

4.18. Kişisel Koruyucu Malzeme Kullanımı

Şantiye sınırları içerisinde, tüm çalışanlar, görev unvanı ve yaptığı iş ne olursa olsun, baret, flaşörlü yelek ve çelik burun-çelik tabanlı ayakkabı giymek zorundadır. YÜKLENİCİ, işçilerine kayma ve düşme tehlikesi bulunan yerler ile korkuluğu bulunmayan boşluk içinde veya döşeme kenarlarında çalışanlara, paraşüt tipi emniyet kemeri, tüm çalışanlarına iş elbisesi, çelik burun-çelik tabanlı ayakkabı, tozlu işlerde çalışanlara toz maskesi, boyacılara ve menhollerde çalışanlara gaz maskesi, yağışlı havalarda yağmurluk, çizme ve yaptığı işle ilgili gerekli kişisel koruyucuları verecek ve kullandıracaktır. Gereki yerlerde, iş güvenliği uyarı levhalarını ve tehlike şeritlerini hazır bulunduracak, bunların kullanımı hakkında işçilerini sürekli eğitecektir.

Kullanılan kişisel koruyucularda TSE/EN ve CE standartları olacaktır. Yapılan işin ya da imalatın, risk faktörüne uygun korunma tedbirlerinin alınması, sağlanması ve uygulanmasından; saha sınırları içerisinde, görevi, unvanı, yaptığı iş her ne olursa olsun tüm çalışanlar sorumludur.

ŞANTİYELERDE KULLANILMASI ZORUNLU MİN. KİŞİSEL KORUYUCULAR

Baret Renk Kodları

Mühendis, tekniker, iş uzmanı, stajyer ve misafirler	Beyaz
Düz İşçi	Sarı
Mekanik ve elektrikçiler	Yeşil
Kaynakçı	Kırmızı
Formen – Kalfa	Mavi
İş makinası operatörleri, dış cephe iskele çalışanları	Turuncu

Yelek

Arka yüzünde firma isimlerinin yazılı olduğu reflektörlü yeşil yelek

Not: Kullanılan baretlerin ön kısmına yüklenici firma logosu bulunacaktır. Baretlerin sağ ve sol iki yanında personelin isim ve soy ismi yer alacaktır.

Emniyet Botu

S1-P ya da S3 standardında, çelik burun, çelik tabanlı emniyet botu

4.19. Yangın Önlemleri ve Acil Durumlar

YÜKLENİCİ'nin şantiyede kuracağı ofis veya koğuşlar yangıcı çabuk tutuşan malzemeden olmayacak ve bu alanlarda yangıcı, çabuk tutuşan malzemeler bulundurulmayacaktır. Zorunlu olduğu takdirde bunların yangıcı olmayan en azından yarım saatlik yangına dayanıklı malzemeden, kapılarında dışarı açılır tipte olacaktır. Uygun olmayan elektrikli ısıtıcılar, şantiyenin hiçbir yerinde kullanılmayacaktır. Olası yangında yangını söndürmek için yangın

söndürücülerini gerekli yerlere yerleştirecektir.

İşçi koğuşlarında ve diğer işçi sosyal alanlarında, yeterli sayıda yangın söndürme cihazı bulundurulacak ve cihazların bulunduğu yerler işaretli olacaktır. Koğuşlar, yemekhane ve dinlenme salonlarında Acil Durum Şemaları asılı bulunacaktır.

İzolasyon ve kaynak yapımına başlamadan önce etrafındaki yangıcı veya parlayıcı maddeler temizlenecek, iş yapımı sırasında kullanılan yangıcı ve parlayıcı maddelere karşı, iş bitimine kadar özel önlemler alınacaktır. Alınan tedbirlerden sonra gerekli kişisel koruyucu donanımlar ("KKD") kullanılarak kaynak ya da kesme işlemi yapılabilir. Olası bir yangın durumunda Acil Durum Eylem Planı'na uygun hareket edilecektir.

İlk müdahale için sahada yeterince yangın söndürücü bulundurulacaktır.

Tutuşabilir bütün atıklar toplanmalı, kaynak ve kesme işleminin yapıldığı bütün alanlar her çeşit tutuşabilir maddelerden arındırılmış olmalıdır.

Kaynak, kesme ve yakma gibi işlemlerde yangın söndürücülere kolay ulaşılmalı ve kullanıma alınmalıdır. Kaynak, kesme ve yakma veya diğer benzer işlemlerde kullanılan bütün yalıtım malzemeleri yangına dayanıklı olmalı, hasarlı izolasyon malzemeleri derhal şantiyeden uzaklaştırılmalıdır.

Yangın tüpleri ve hortumları ve diğer söndürme ekipmanları kolay ulaşılabilir yerde muhafaza edilmelidir.

Gaz, Yağ, Temizleyici gibi tutuşabilir ve parlayabilir maddeler uygun yerde muhafaza edilmeli, açıkça tanımlanmalı, ayrı depolanmalı ve temiz alanlarda muhafaza edilmelidir. Yakıt depolama tankları, doldurma hortumları ve konteynirleri uygun yerleştirilmeli ve yangın söndürücülerini ile teçhiz edilmelidir.

Petrol, kerosen gibi hafif hidrokarbonların taşınması için PVC tip konteynirler kullanmak yasaktır. Açık alev yakınında gaza dönüşebilen (uçucu) maddeler kullanılmamalıdır. Yükleniciler yukarıda belirtilen benzer durumlarda aynı çalışmalarını yapmakla yükümlü olacaktır.

Yangın söndürücüler uzmanları tarafından yılda en az 1 kere doğru kullanım için kontrol ettirilmektedir. Binalara acil çıkışlar işaretlenmelidir ve daima kullanıma müsait tutulmalıdır. Şantiye sahasında acil toplanma yeri belirlenmelidir.

Tüm yangın tüplerinin periyodik kontrolleri 4 ayda bir yapılmalıdır. Her şantiyede, şantiye organizasyonuna ve konumuna uygun bir acil durum ve yangın eylem planı bulunmalıdır. Bu plan tüm personelin görebileceği şekilde gerekli alanlara asılmalıdır.

4.20. Barikatlama

• Uyarıcı barikatlama

- Uyarıcı barikatlar dikkat çekmek amacıyla hazırlanmıştır. Fiziksel koruma sağlamaz düşen maddelere karşı çalışanların uyarılmasının gerekli olduğu alanlarda uyarıcı barikatlar kullanılmalıdır. Eğer uyarıcı barikatlar yeterli koruma sağlamaz ise koruyucu barikatlar kullanılmalıdır.
- Bütün çalışma alanlarında beyaz kırmızı renkli plastik şeritler uyarıcı barikat olarak kullanılmalıdır. Plastik şerit metal ayaklara takılmalıdır.
- Uyarıcı barikatlar ihtiyaç duyulmadıkları zaman kaldırılmalıdır. Barikatlanmış her bir alanın en az bir kapısı olmalıdır. Kapı sayısı duruma göre artırılmalıdır. Kapılar plastik zincir ile belirlenmelidir.
- Koruyucu barikatlama yapılmadığı sürece uyarıcı barikatlama kazı alanlarının platformların ve çatı kenarlarının en az iki metre gerisinde hazırlanmalıdır.
- Şeritler yer seviyesinden ve tabandan bir metre yüksekte hazırlanmalıdır ve şeritler gergin tutulmalıdır.
- Uyarıcı barikatlar işe başlamadan önce hazırlanmalıdır ve iş bitiminde kaldırılmalıdır.

• Koruyucu Barikatlama

- Koruyucu barikatlar potansiyel tehlikelere karşı uyarmanın yanı sıra fiziksel koruma sağlamalıdır.
- Koruyucu barikatlar bir metre yüksekliğinde olmalı her yönden 90 kg.lık kuvvete eş olmalıdır.
- Koruyucu barikatlarda ortak korkuluk bulunmalıdır.
- Koruyucu barikatlar üzerinde “TEHLİKE” ibaresini belirten tanımlama işareti bulunmalıdır.

• Barikatlama Uygulamalarında Yüklenici Sorumlulukları

- Bu kısım uyarıcı ve koruyucu barikatlar için geçerlidir.
- Barikatlar kurulmadan önce kullanılacak olan bütün barikatlama malzemesi ISG Birimi tarafından onaylanmalıdır.
- Yüklenici barikatını işe başlamadan önce kurmak, iş süresince uygunluğunu sağlamak, iş bitiminde kaldırmak zorundadır.
- Barikatlar kapalı olmalı ve en azından bir metre genişliğinde olmalıdır. Bütün giriş ve çıkışlar kapılardan yapılmalıdır. Çalışanlar plastik şerit üzerinden ve altından geçmemelidir.
- Çalışma saati sonunda saha sahibi Yüklenici den barikatını daraltmasını ve kaldırmasını talep edebilir.
- Herhangi yürüme bölümünü ve yolu kapatan barikat veya yol kapama faaliyeti karanlıkta uyarıcı ışıklar ile aydınlatılmalıdır.

4.21. Acil Durum ve İlk Yardım

YÜKLENİCİ, işyerinde herhangi bir kaza, yangın, su baskını, patlama, çökme, terörist saldırısı veya benzer istenmeyen ve acil durum oluşturan bir olay meydana geldiğinde; insan, malzeme, araç, gereç ve ekipmanın fazla hasara veya zarara uğramadan kurtarılması için, İŞ SAHİBİ'nin Acil Durum Planı ve Kaza Planı'na uymak zorundadır. Ayrıca 10 kişiden fazla eleman çalıştıran YÜKLENİCİLER her 10 personeli için bir adet ilk yardım ve kurtarma kursu görmüş (sertifikalı) elemanlar bulundurmak zorundadır.

4.22. Şantiyeye Gelen Ziyaretçiler

İşyerine girecek tüm ziyaretçiler, giriş kapısındaki güvenlik elemanına, ziyaret nedenini açıklayacak, gerekli izin alındıktan ve **ziyaretçi kartı** takıldıktan sonra, giriş izni verilecektir. Şantiyeye gelen ziyaretçilerin şayet, çalışma alanına girmeleri gerekiyor ise gerekli KKD (Baret, reflektörlü yelek ve çelik burunlu ve çelik tabanlı ayakkabı ya da bot) takmaları konusunda ziyaretçiler uyarılacaktır. YÜKLENİCİ, kendisini görmeye gelen veya yaptığı işlerle ilgili işyerini ziyaret eden tüm kişiler için gerekli güvenlik ekipmanlarını (Baret, reflektörlü yelek, çelik burunlu ve tabanlı ayakkabı ya da bot) karşılamaktan sorumludur. Ziyaretçiler mutlaka İSGÇ biriminin kontrolü ve onayı alındıktan sonra sahaya bir refakatçi eşliğinde çıkabilecektir. Bu talimata tam olarak uyulmasından tüm yükleniciler sorumludur.

4.23. Alkol ve Uyuşturucu Kullanımı

İŞ SAHİBİ, işyeri sınırları içerisinde alkol ve uyuşturucu (tıbbi amaçlar için olanlar hariç) maddelerin kullanımına karşı kesin bir yasak koymuştur. YÜKLENİCİ, konulan bu yasağa uymak zorundadır. İşçi koşullarında alkol kullandığı tespit edilen işçiler derhal şantiyeden uzaklaştırılacak ve işçinin çalıştığı YÜKLENİCİ'ye para cezası uygulanacaktır.

4.24. Sigara İçme Düzenlemeleri

Şantiye sahası içerisinde belirtilen yerler dışında sigara içmek kesinlikle yasaktır. Bu bölgelere "SİGARA İÇMEK YASAKTIR" tabelaları konulacaktır.

Şantiyedeki sigara içme düzenlemeleri sıkı bir şekilde takip edilecektir.

Şantiyede İSG birimi tarafından uygun görülen yerlerde sigara içilmesine izin verilen alanlar seçilmeli ve açıkça işaretlenmelidir.

4.25. Periyodik Kontroller, Testler ve Uygunluk Raporları

YÜKLENİCİ, şantiyede kullanacağı kendine ait iş ekipmanını, yapılacak işe uygun olması ve bu ekipmanın işçilerin sağlık ve güvenliğine zarar vermemesi için İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği'ne uygun önlemlerini alacaktır.

YÜKLENİCİ, işyerinde kullanacağı, kaldırma araçları, basınçlı kap, kompresör, kazan, forklift ve diğer iş ekipmanlarının ilgili mevzuatın öngördüğü sürelerde, ilgili mevzuatın istediği kontrol ve testlerinin yapıldığına dair belgeleri, söz konusu ekipmanları işyerinde çalıştırmaya başlamadan İŞ SAHİBİ'ne sunacaktır. Ekipmanlar işyerinde çalıştırıldığı süre içerisinde periyodik kontroller zamanında yenilenecek, düzenlenen kontrol belgesi işyerinde bulundurulacaktır. Raporlar, ayrı bir dosyada saklanacak ve bir kopyası İŞ SAHİBİ'ne verilecektir.

Bu ekipmanların kontrollerini, testleri ve uygunluk raporunu aşağıda belirtilen esaslara göre yerine

getirecektir.

4.25.1. Kaldırma Makinelerinin Periyodik Kontrol Raporları

Kaldırma makinelerinin (mobil vinç, kule vinç, asansörler, forklift, ceraskallar vb.) üç ayda bir genel periyodik kontrol ve testlerinin Makine Mühendisleri Odası'na ("MMO") veya firma bünyesinde MMO'na kayıtlı, işinde uzman bir makine mühendisine yaptırılması ve uygunluk raporlarının düzenlenmesi zorunludur. Ayrıca, yeni kurulan vinçlerin tüm kontrol ve testleri yaptırıldıktan sonra uygunluk raporu alınacak ve vincin çalışmasına izin verilecektir. Kaldırma makineleri ve araçları, çelik halatlar, zincirler, sapanlar, kaskaklar, frenler, otomatik durdurucular her çalışmaya başlamadan önce, operatörleri tarafından kontrol edilip kontrol formları düzenlenerek işyerindeki özel dosyasında saklanacaktır.

4.25.2. Basıncılı Kap, Kazan ve Kompresörlerin Periyodik Kontrolleri ve Uygunluk Raporları

Basıncılı kap, kazan ve kompresörlerin, yılda bir kez periyodik test ve kontrollerinin hükümet veya mahalli İdarelerce kabul edilen yetkili teknik elemanlar tarafından yapılması ve uygunluk raporlarının düzenlenmesi zorunludur. Ayrıca, yeni işletmeye alınan basıncılı kapların tüm kontrol ve testleri yaptırılmadan, uygunluk raporu alınmadan faaliyete başlanmayacaktır.

4.25.3. Metal Gövdeli Elektrikli İş Makinelerinin, Metal Ofislerin ve Elektrik Panolarının Topraklama Tesisatlarının Ölçülmesi ve Uygunluk Raporları

Metal gövdeli elektrikli iş makineleri, metal ofisler ve elektrik panolarının topraklama tesisatlarının ölçülmesi, uygunluk raporlarının hükümet veya mahalli idarelerce kabul edilen yetkili teknik elemanlar tarafından yapılması zorunludur. Topraklama uygunluk raporu alınmadan, metal gövdeli elektrikli iş makinelerinin, elektrik panolarının ve metal ofislerin kullanımına izin verilmeyecektir. Düzenlenen bu raporlar sabitlerde bir yıl, taşınabilirlerde 6 ay geçerlidir.

4.26. İnşaat Atıkları, Çöpler ve Tehlikeli Atıklar

Çöplerin sınıfına göre atık planının oluşturulması ve sınıfına uygun sayıda atık konteynirinin bulundurulması ve hazırlanan atık planına göre ayrıştırılmış çöplerin toplatılması yüklenici firmanın sorumluluğundadır. Yüklenicilere ait tüm inşaat artıkları ve çöpler, oluşmalarından itibaren bir gün içinde işyerinden kaldırılacaktır, aksi halde, İŞ SAHİBİ'nce uzaklaştırılacak ve yapılacak masraflar YÜKLENİCİ'nin istihkakından kesilecektir. YÜKLENİCİ'nin imalatı sonrasında Tehlikeli Atık kapsamına giren atıklar söz konusu olursa, bu atıklar lisanslı taşıyıcılar ile taşınacak ve lisanslı bertaraf veya depolama kurumlarına gönderilecektir. Bu işlemler yapılırken İŞ SAHİBİ Şantiye İş Güvenliği Görevlisi'ne bilgi verilecek, Ulusal Atık Taşıma Formlarının bir kopyası İŞ SAHİBİ'ne teslim edilecektir. İmalat atıklarından dolayı, İŞ SAHİBİ'ne gelecek tüm hizmet bedeli ilgili YÜKLENİCİ'nin hak edişinden kesilecektir

4.27. Asbest Kullanımı

Şantiye sahasında asbestli malzeme (kullanılacak kişisel koruyucu malzemeler dâhil) kullanımı kesinlikle yasaktır.

4.28. Sağlık Açısından Tehlikeli Olan Maddelerin Kontrolü

Alt yüklenici, sağlık açısından, tehlike oluşturan maddelerin kullanımı halinde, bu maddelerin tehlikeleri hakkında bilgiyi, (MSDS- Malzeme Güvenlik Bilgi Formu) yaptığı eğitime ilişkin bilgileri ve kullanılabileceği

kişisel koruyucu malzemenin cinsini şantiye İSGÇ sorumlusuna bildirmek zorundadır.

4.29. Kimyasal Maddelerin Muhafazası ve Kullanımı

Her kimyasal/kimyasal içerikli malzeme için Malzeme Güvenlik Bilgi Formu bulunacaktır. Kimyasallar korunaklı, kilitli, emniyetli, diğer malzemelerden uzak alanlarda uygun biçimde depolanacaktır.

Tüm sağlığa ve çevreye zararlı olabilecek malzemeler etiketlenecektir. Birbirleriyle etkileşime girebilecek kimyasallar ayrı depolanacaktır. Çevreye buhar veren malzemeler havalandırılacak, ortamlarda depolanacak, toksik olmaları durumunda uygun filtre düzenekleri bulunacaktır.

Kimyasal depo alanlarında sigara içilmesi, çıplak ışık kaynakları kullanılması kesinlikle yasaktır. Kaçak olması durumlarında alan boşaltılacak, kordona alınacak ve güvenlik güçlerine haber verilecektir.

4.30. İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu

Yüklenici'nin iş güvenliği görevlisi, işyerinde oluşturulacak İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu'nun üyesi olacak, kurul toplantılarına katılacaktır.

YÜKLENİCİ, kurulda mevzuata uygun olarak alınan kararları yerine getirmek zorundadır.

4.31. Ofis

Ofis vb. yerlerde, elektrikle ve açık alevli ısıtma araçlarıyla ısıtma yapılmayacak, inşaat alanında, şantiye binasında yeterli sayı ve kapasitede, çeşitli yangın tiplerine uygun seyyar yangın söndürme cihazları bulundurulacaktır. Bu yangın söndürme cihazlarının ilgili yönetmeliğin belirttiği periyotlarda bakım ve doluları yapılacaktır.

4.32. Yemek, İçme Suyu

YÜKLENİCİ'nin çalıştırdığı işçilere verilecek yemek ve içme suyu yüklenici tarafından temin edilecektir. İşçilere verilecek yemekten günlük olarak numune alınacak, numune 72 saat süre ile saklanacaktır. YÜKLENİCİ'nin gıda işlerinde çalıştırdığı işçileri üç ayda bir "portör muayenesi" ne tabi tutulacaktır. Yemek hizmetinin dışarıdan alınması halinde, yemek hizmeti alınan firmada, Gıda üretim ve satış yerleri ile ilgili yönetmelik hükümlerinin gerekleri aranacaktır. YÜKLENİCİ tarafından işçilere temin edilen içme suyu temiz ve hijyenik olacak, gerek duyulduğunda İŞ SAHİBİ tarafından yaptırılacak tahlillerin bedeli YÜKLENİCİ tarafından karşılanacaktır.

4.33. İş Güvenliği Talimatları

Şantiyede çalışmakta olan işçilerin uyması gereken kurallar talimat olarak hazırlanacak, imzalatılarak dosyaya konulmuştur. İşe başlatılacak işçilere de imzalatılarak dosyaya konulacaktır.

4.34. İşaretler, İşaretleme, Sinyaller

Bütün şantiyede "Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliği"ne uygun işaret sistemi kullanılacaktır. İşaret levhaları veya işaretleme, operatör pozisyonlarına, sinyal kontrol noktalarına ve ilgililere bilgi verilmesi gerekli olan noktalara dikilecektir. Bilgiler ve ikazlar operatör kumanda yerinde iken görebileceği yerde olacaktır. Elle işaretler verilirken, operatöre işareti vermek için sadece bir kişi tayin edilecektir. Bu işareti verecek kişi yükü görebileceği ve de operatör tarafından kendisinin görülebileceği bir yere yerleştirilecektir.

Elle işaretler operatör ile işaret verici arasındaki mesafe 30 metreden az ise kullanılmalıdır. Operatör ve işaret verici arasındaki mesafe 30 metreden fazla ise veya birbirlerini göremez durumda iseler telsiz veya telefon gibi duyulur ve/veya elektrikle işletilen görünür bir sistem kullanılacaktır. İşaret vericiler, iş makinesi operasyonlarında eğitilmiş, yetenekli ve güvenli çalışan kişiler olmalıdır. Geri manevralarda operatörler kendiliğinden hareket etmeyecekler, ancak işaret verici tarafından yönetilerek geri manevra yapacaklardır. Vinç yük hareketlerinde, hareket alanı içinde çalışan işçiler varsa, operatör vinci sesli ikaz düzenini kullanarak ikaz edecektir. Otoban veya trafiğin yoğun olduğu yerlerde çalışma yapılıyorsa veya trafik için tehlike oluşturan araç varsa bir bayrakçı veya başka kontroller bulunacaktır. Araç operatörleri sadece tayin edilmiş kişiden işaretleri alacak ve işaretçi flaşör yeleklerle diğer çalışanlardan ayrılmış olacaktır. İkaz işaretleri tehlikelere karşı işçilerin ve halkın dikkatini çekecek şekilde konulacak, tehlikeli durum ortadan kalkınca işaretler kaldırılacak veya örtülecektir.

4.35. Gece çalışmaları

Saat 18:00'dan sonra şantiye içerisinde yapılacak çalışmalar için İSGÇ biriminden Gece Çalışma İzin Formu ile izin alınacaktır. Çalışma izni olmayan taşeronların çalışmalarına izin verilmeyecek, aksi tespit edilmesi halinde cezai işlem uygulanacaktır. Gece çalışmalarında tüm çalışanlar flaşörlü yelek giyecektir. Gece vardiyasından, gündüz vardiyasına geçecek personel bir gün istirahat ettirildikten sonra gündüz vardiyasına geçebilecektir. Bu düzenin uygulanmasından, uygulatılmasından ve denetlenmesinden YÜKLENİCİ ve ALT YÜKLENİCİLER sorumludur.

4.36. Saha Kamp Alanı ve Düzeni

Şantiye sahası içerisinde kurulması planlanan personel kamp alanı için istenen şartlar ve kamp düzeni aşağıdadır.

- Müşavir, yüklenici firma; denetleme, yer gösterme ve istenen şartların yerine getirilmesini sağlamakla sorumludur.
- Kamp alanı prefabrik yapı ya da konteynır olarak yapılacaktır. Saha sınırları içerisinde personel için hiçbir surette çadırdan kamp ya da çadırdan yemekhane kurulmayacaktır.
- Prefabrik yapı ya da konteynır içerisinde en fazla 6 kişi kalacaktır. (3x7x2.60m ortalama konteynır boyutuna göre düşünülmüştür. Konteynır içerisinde kişi başına ortalama en az 10m³ hava alanı olmalıdır. Prefabrik yapıda da kişi başına 12m³ hava alanı sağlanmalıdır.)
- Prefabrik yapı ya da konteynır yapı içerisinde kullanılacak yalıtım malzemelerinin ateşe dayanıklı, yanmaz yapıda olması gerekmektedir.
- Prefabrik yapı ya da konteynır içleri yapılan yanmaz ısı ve ses yalıtımı ardından alçıpan ile kaplanacaktır.
- Prefabrik yapı ya da konteynır içlerinde mevsim değişikliklerine göre iklimlendirme yapılabilmesi için merkezi havalandırma sistemi yaptırılacaktır.
- Prefabrik yapı ya da konteynır içlerinde hiçbir surette yemek pişirilmeyecek, bu hususta elektrikli fırın, piknik tüpü, ısıtıcı vb. bulundurulmayacaktır. Aksini yaptığı tespit edilen personelin İSG biriminin yazılı uyarısı ve ilgili müdürün onayı ile işten derhal uzaklaştırılacaktır. Bu şekilde işten uzaklaştırılan kişi veya kişilerin yerine en kısa sürede uygun personeli istihdam edecek, böyle bir

uygulamadan dolayı alt yüklenici herhangi bir talepte bulunmayacaktır.

- Prefabrik yapı ya da konteynır içerisinde, her hangi bir talep de bulunulmaksızın ve ilgili iş güvenliği ve müdürün onayı olmadan, belirtilen yapılar içerisinde hiçbir değişiklik yapılmayacaktır.
- Şartnamede belirtilen yapılarda olası yangın durumuna karşı önlem olarak yangın söndürme panoları konulacaktır. Her bir panoda 6 adet 6kg'lık ABC sınıfı basınç göstergeli yangın tüpü, üzerinde resimli yangın tüpü kullanma talimatı bilgilendirme afişleri bulunacaktır. Pano yanlarına tutturulmuş yangına müdahale kancası ve yangına müdahale kazması olacaktır. Ortalama altı konteynıra bir yangın panosu konulacaktır. Yangın söndürme tüplerinin kontrolleri, siparişleri ve tüplerin dolulukları, ALT YÜKLENİCİNİN İSGÇ birimi tarafından takibi yapılarak kayıt altına alınacaktır.
- Şartnamede belirtilen yapılar içerisinde meydana gelecek zarar ya da kayıplar şayet bir kasıt olduğu tespit edilmesi durumunda ilgili kişilerin hak edişlerinden karşılanacak ve disiplin yönetmeliği gerekleri uygulanacaktır.
- İşletme saha sınırları içerisinde hiçbir surette personelin kumar türü oyun oynaması, oynattırması yasaktır.
- Şantiye ofisleri ve kamp alanı sınırları içerisinde sigara, projenin tüm saha sınırları içerisinde alkol, uyuşturucu vb. kullanımı yasaktır. Kurallara uymayan ve bu tür maddeleri kullandığı tespit edilen kişiler; İSG biriminin yazılı uyarısı ve ilgili müdürün onayı ile işten derhal uzaklaştırılacaktır. Bu şekilde işten uzaklaştırılan kişi veya kişilerin yerine en kısa sürede uygun personeli istihdam edecek, böyle bir uygulamadan dolayı alt yüklenici herhangi bir talepte bulunmayacaktır.
- Belirlenen alanlar ve yerler dışında sigara içilmesi yasaktır.
- Saha Ofisleri, kamp alanındaki personel konteynırları ya da prefabrik yapılar içerisinde alt yüklenici tarafından duman detektörü konulacaktır. Konulan detektörlerin kontrolü alt yüklenicinin İSGÇ birimi tarafından takibi yapılarak kayıt altına alınacaktır.
- Kamp alanlarında belirlenen bölgelere, evsel atıkların sınıfına göre atılacağı çöp konteynırları konulacak ve atıklar alt yüklenici tarafından düzenli toplatılacaktır.
- Kamp alanı içerisinde personelin duş ve tuvaletleri, belirtilen yapı şartnamesine uygun ve mevcut kamp personeli sayısına göre hesaplanarak yapılacaktır. Bu yerlerin iş sağlığı kapsamında ve İş Sağlığı ve İşçi Güvenliği Tüzüğü'ne uygun olarak günlük temizlik ve bakımları alt yüklenicinin İSGÇ biriminin kontrolünde, alt yüklenici tarafından yaptırılacak ve kayıt altına alınacaktır.
- Konaklayan personel için kamp alanı içerisinde çamaşırhane kurulacaktır. Çamaşırhanenin personel ve işletme gideri alt yüklenicilerin hak edişlerinden karşılanacaktır.
- Haftanın belirlenen günlerinde, sırasıyla belirlenen grup listesine göre çamaşırlar, personel tarafından çamaşırhaneye; çamaşırını sınıfına göre ayırarak çamaşır poşeti içerisinde teslim edecektir ve belirlenen günde çamaşırhaneden teslim alacaktır.
- Haftanın belirlenen günlerinde ve sırasıyla belirlenen grup listesine göre odalar hafta da bir kez temizlettirilecektir.

- Konaklayan personel için kamp alanı içerisinde merkezi 24 saat açık genel kafeterya yapılacaktır. Kafeterya içerisinde iş kıyafetleri ve KKD'leri ile girilmeyecektir. Kafeterya içerisinde personel için ayrılmış bir mescit bulunacaktır. Kafeterya da ilgili belirlenecek gıda ve içecek otomatları, televizyon ve yönetimce belirlenecek kanallar için uydu paketi, kablosuz internet bulundurulacaktır. Kafeterya personel ve işletme gideri; ALT YÜKLENİCİLER'in hak edişlerinden karşılanacaktır.
- Ortak yaşam alanı olan kamp alanı içerisinde, odalarda her türlü gürültü yapmak yasaktır.
- Kamp alanı güvenliği ve kontrolü kapsamında, belirtilen yapıların yedek anahtarları kamp amirine verilecektir. Güvenlik kontrolleri; ilgili YÜKLENİCİ ve ALT YÜKLENİCİ iş güvenliği sorumluları, personel müdürü ya da kamp müdürünün katılımıyla gerçekleştirilecektir.
- Kamp alanı güvenlik noktasında giriş ve çıkışlarında kimlik kartsız personelin geçişine izin verilmeyecektir. Giriş kartını kaybeden personel için cezai işlem uygulanacaktır. Yaka kartını kaybeden personel, ilgili amirinden alacağı onaylı izin formuyla girişini yapabilecektir. Personel geçiş kartları; şantiye içerisinde bulunan personel müdürlüğünden talep edilecektir.
- Kamp alanı içerisinde acil durum planına uygun yerleşim düzeni kurulacak ve olası acil durumlara karşı personel içerisinden ekip oluşturulacaktır. Gerekli güvenlik eğitimleri ve tatbikatlar İSGÇ birimi tarafından organize edilecektir.

4.37. Ortak Kullanım Alanları

Otopark kullanımı proje kontrollüğü tarafından verilecek izin sonucunda gerçekleştirilecektir.

Tuvaletler, soyunma odaları ve duşlar personelin kullanımına her an açık olacak ve personel tarafından temizliğe özen gösterilecektir ayrıca bir görevli tarafından günde en az iki kere temizliği yapılacaktır. Fosseptik kuyuları temizliği düzenli bir şekilde takip edilip yapılacaktır.

Ortak kullanım alanlarının işletimi ile ilgili düzenlemeler YÜKLENİCİ sorumluluğundadır. İçme suyu, kullanma suyu, fosseptik temizliği, çöp bedelleri YÜKLENİCİ'ye aittir..

Yüklenici firmanın depolama ihtiyaçları proje yönetimi tarafından gösterilen alanlarda karşılanacaktır.

Tüm ortak kullanım alanları sağlık kontrollerine tabii olacaktır.

İlgili raporlar doğrultusunda bu tip alanların ilaçlanması söz konusu olduğunda, ISG Birimi tarafından ilgili kurum ile bağlantıya geçilecek ve bölgenin ilaçlanması sağlanacaktır. İlaçlama sırasında ilgili kurumun güvenlik tedbirleri dikkate alınacaktır. Masraflar yükleniciler arasında paylaşılacaktır.

5. GENEL ÖNLEMLER

1. İmzalanan bu talimatta yazılı olan, bu talimatta olsun veya olmasın iş yeri ilan panosuna veya iş yerinin muhtelif kısımlarına asılmış bulunan ve asılacak olan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kuralları okunacak ve bu kurallara uyulacaktır.
2. Saha içerisinde hiçbir çalışan görevi ve yetkisi dışında iş yapmayacaktır.
3. İş yerinin muhtelif yerlerine çeşitli maksatlar için asılmış bulunan güvenlik ve sağlık işaretleri tek tek okunacak ve bu levhalardaki uyarılara mutlaka uyulacaktır.

4. Güvenlik ve sağlık işaretlerinin yerleri, ilgili sorumluların haberleri ve izni olmadan değiştirilmeyecektir.
5. Patlama, yanma ve parlama tehlikesi olan yerleri gerekli kontrol, havalandırma ve kaçak tespiti yapılmadan girilmeyecek, Bu yerlerde patlayıcı ve yanıcı ortam oluşturacak alet, edevat ve malzemeler kullanılmayacaktır.
6. Düşme ve kayma tehlikesi olan ve iki metreden daha yüksek kısımlarda çalışırken muhakkak surette paraşüt tipi emniyet kemeri kullanılacaktır.
7. Sivri uçları veya keskin kenarları bulunan malzeme ve artıkları gelişi güzel atılmayacak ve ortalıkta bulundurulmayacaktır.
8. Kazaya sebep olacak veya çalışanları tehlikeli durumlara düşürecek şekilde malzeme istif edilmeyecek ve araçlar gelişigüzel yerlere bırakılmayacaktır.
9. Cam, saç ve çimento harçlı levhalardan yapılmış veya eskimiş yıpranmış dayanıklılığı azalmış çatılarda çalışılacağı zaman çatı merdiveni temin edilecek ve buralarda tam güvenliği sağlamadıkça çalışılmayacaktır.
10. İnşaatın veya işin yürütümü esnasında yapılan geçitlere sağlam şekilde korkuluk yapılacaktır.
11. Tavan ve döşemelerdeki çeşitli maksatlar için bırakılan boşluk ve deliklere (aydınlık, asansör boşluğu vb.) korkuluk yapılacak veya bu deliklerin üstleri geçici bir süre için uygun şekilde kapatılacaktır. Korkuluk veya kapakları iş yeri ilgili sorumlularının haberi ve izni olmadan sökülmeyecektir.
12. İnşaatın kenarında boşluk veya delik civarında korkuluk veya kapak yok ise bir nedenle gezilmeyecek ve oturulmayacaktır.
13. Girilmesi yasaklanan yerlere girilmeyecektir.
14. Kuvvetli rüzgâr olan kısımlarda yetkili ve sorumluların izni olmadan çalışılmayacaktır.
15. Yapılacak işi yetkilisinden başkası yapmayacak, elektrikçinin işi elektrikçiye bırakılacaktır.
16. İstif yapılması gereken malzemeler devrilebilecek, yıkılabilecek şekilde yapılmamalı, gerekli destekler sağlanmalıdır.
17. Patlayıcı, parlayıcı, yangın tehlikesi olan yerlere yaklaşılmamalı, civarında ve yakınında sigara içilmemelidir.
18. Kazı işlerinde yağış sırasında işi çalıştırılmayacaktır.
19. Hiçbir işi yetkisi ve ehli olmadığı işle görevlendirilmemelidir.
20. Uygunsuz olduğu tespit edilen hiçbir iş makinesi, ekipman, el aleti, kişisel koruyucu vb. kullanılmamalıdır.
21. Gece çalışmalarında yeterli saha aydınlatılması yapılmalı, yeterli aydınlatma yoksa çalışma yapılmamalı, gece çalışma izni şantiye yönetiminden alınmalıdır.

22. Özellikle dini gün ve aylarda (Ramazan ayı gibi) oruç tutacak personel önceden bildirilerek, şantiyede belirlenen iş programına göre çalışma saatleri belirlenecektir.
23. İşyerindeki makine, cihaz, araç, gereç, tesis ve binalardaki güvenlik donanımları kurallara ve amacına uygun kullanılacaktır.
24. Her işle ilgili uyarı ve ikaz levhaları iş sahasında bulundurulacak ve bunlara riayet edilecektir.
25. Parlayıcı, patlayıcı ve yangın tehlikesi olan yerlere yaklaşılmamalı, yakınında sigara içilmeyecektir. (mazot tankı, yanıcı-parlayıcı madde depoları vb.)
26. Vinçlerin, yüklerin altında ve yakınında bulunulmayacaktır.
27. Muhafazası yerinden alınmış, hareketi ile tehlike arz eden makine veya tesis çalıştırılmayacaktır.
28. Şantiye içerisinde kestirme ve güvensiz yollar değil, güvenli yürüme yolları ve merdivenler kullanılacaktır.
29. Özellikle kaba yapı, mekanik ve duvar imalatında kullanılacak iskelelerin çelik boru tipte, iskele ve personel emniyeti için çapraz bağlantılarının eksiksiz, iskele yüksekliğine uygun ayarlanabilir yan destek ayakları ve aparatı olmalıdır. Çalışma platformunun iskele bağlantı yerlerinin tırnaklı ve personelin iskele içerisinden güvenli erişimi için platformları içten kapaklı ve merdivenli olacaktır. Platformlardan aşağıya malzeme düşmesine karşı 15cm eninde ve platform boyunda tekmelikleri olacaktır.
30. İmalat bölgelerinde ortamın şartlarından dolayı standart iskele çalışmasının mümkün olmadığı yerlerde fakat iskele çalışmasını gerektirecek durumlarda; İSG birimine danışılarak ve İSG biriminin gözetiminde, bölge şartlarına ve olması gereken güvenlik kurallarına uygun sertifikalı malzeme ve sertifikalı kaynakçı ile iskele imalatı yaptırılabilir.
31. Kilitli, kapalı veya hareketsiz bir sistemi, makineyi vb. çalıştırmadan etrafı kontrol edilecektir.
32. Kullanılacak elektrikli el aletleri fiş-priz sistemi olmadan kullanılmayacaktır.
33. Sahada kullanılan tüm uzatma kabloları siyah yumuşak kauçuk yapıda olmalıdır. 3. bir izolasyon sağlamak için bahçe hortumu vb. koruyucu hortumlar içinden geçirilmelidir. Tüm seyyar çoklu prizlerinin kapaklı olması zorunludur.
34. Aylık renk kodu uygulamasıyla kontrolü yapılmış elektrikli el aletleri ve tezgâhları dışında, saha içerisinde kontrolü yapılmamış elektrikli el aletleri ve tezgâhları kullanılmayacaktır.
35. İmalat yapımı, çalışması ya da planlanması esnasında; personel geçiş yolları, acil durumlar gözetilerek ve acil durum planına uygun olarak yapılmasından ve gerekli tedbirlerin alınmasından ilgili YÜKLENİCİ ve ALT YÜKLENİCİLER sorumludur.
36. Beton iletim hatlarının ve dağıtıcılarının, personel geçiş yollarından uzakta yapılması, gerekli güvenlik tedbirlerinin ve periyodik bakımlarının yapılması ilgili firmanın sorumluluğundadır.
37. Genel kurallar içerisinde belirtilmemiş ve eksik olduğu tespit edilen ve sonrasında eklenecek olan ilgili iş güvenliği sağlığı kuralları ve uygulamalarının ve imalat planına göre alınması gerekli tedbirlerin; saha sınırları içerisinde, görevi, unvanı, yaptığı iş her ne olursa olsun tüm çalışanların sorumluluğundadır.

6. YAPI ALANLARI İÇİN ASGARİ SAĞLIK VE GÜVENLİK ŞARTLARI

6.1. Yapı alanındaki çalışma yerleri için genel asgari şartlar

6.1.1. Yüksekte çalışma

- Seviye farkı bulunan ve düşme sonucu yaralanma ihtimalinin oluşabileceği her türlü alanda yapılan çalışma; yüksekte çalışma olarak kabul edilir.
- Yüksekte yapılan çalışmalarda aşağıdaki hususlara uyulur:
  - Yüksekte yapılması zorunlu olmayan montaj ve benzeri çalışmaların mümkün olduğunca öncelikle yerde yapılması sağlanır.
  - Yapılacak çalışmaların önceden planlanması ve organize edilmesi, bu planlama yapılırken yüksekte düşme ile ilgili hususlara acil durum planında yer verildiğinden emin olunması sağlanır.
  - Çalışanların, çalışma yerlerine güvenli bir şekilde ulaşmaları uygun araç ve ekipmanlarla sağlanır.
  - Çalışma yerlerinde çalışanların güvenliği öncelikle, güvenli korkuluklar, düşmeyi önleyici platformlar, bariyerler, kapaklar, çalışma iskeleleri, güvenlik ağları veya hava yastıkları gibi toplu koruma tedbirleri ile sağlanır.
  - Toplu koruma tedbirlerinin düşme riskini tamamen ortadan kaldıramadığı, uygulanmasının mümkün olmadığı, daha büyük tehlike doğurabileceği, geçici olarak kaldırılmasının gerektiği hallerde, yapılan işlerin özelliğine uygun bağlantı noktaları veya yaşam hatları oluşturularak tam vücut kemer sistemleri veya benzeri güvenlik sistemlerinin kullanılması sağlanır. Çalışanlara bu sistemlerle beraber yapılan işe ve standartlara uygun bağlantı halatları, kancalar, karabinalar, makaralar, halkalar, sapanlar ve benzeri bağlantı tertibatları; gerekli hallerde iniş ve çıkış ekipmanları, enerji sönmeyici aparatlar, yatay ve dikey yaşam hatlarına bağlantıyı sağlayan halat tutucular ve benzeri donanımlar verilerek kullanımı sağlanır.
  - Yapı işleri sırasında ve yapı işleri bitirilip yapı kullanıma geçtikten sonra yüksekte yapılacak çalışmalarda kullanılmak üzere oluşturulacak yatay ve dikey yaşam hatları için gerekli olan bağlantı noktaları ve yapısal düzenlemeler, projenin hazırlık aşamasında belirlenerek sağlık ve güvenlik planı ve sağlık ve güvenlik dosyasında yer alır.
  - Yüksekte güvenli çalışma donanımlarının, düzenli olarak kontrol ve bakımlarının yapılması sağlanır. Uygun olmayan donanımların kullanılması engellenir.
  - Bu alanlarda çalışanlara yüksekte çalışmayla ilgili tehlike ve riskler konusunda bilgilendirme yapılarak gerekli eğitim verilir.

- Yükte yapılan çalışmalar YÜKLENİCİ tarafından görevlendirilen ehil bir kişinin gözetim ve kontrolü altında gerçekleştirilir.
- Kullanılan güvenlik ağıları; malzeme özellikleri, yapılan statik ve dinamik dayanım deneyleri ile bağlantı ve kurulum şartları bakımından TS EN 1263-1 ve TS EN 1263-2 standartlarına ve ilgili diğer ulusal standartlara, konu ile ilgili ulusal standart bulunmaması halinde ilgili uluslararası standartlara uygun olması sağlanır ve yapılan işe uygun tipte güvenlik ağı seçilir. Yapı alanında kullanılan güvenlik ağının kullanma kılavuzu işyerinde bulundurulur. Güvenlik ağıları standartlara ve kullanım kılavuzuna uygun şekilde kurulur.
- Betonarme platformların döşeme kenarlarında, asansör, merdiven, baca, shaft, aydınlatma boşlukları gibi döşemelerde süresizlik meydana getiren boşluklarda, duvar ve perde duvar gibi yapı elemanları arasında süresizlik meydana getiren pencere ve benzeri boşluklarda çalışanların veya malzemelerin düşmesini engelleyecek toplu koruma tedbirleri alınır, korkuluk sistemlerinin kullanılması halinde korkulukların ilgili mevzuatta tanımlanan özelliklere uygun olması sağlanır.
- Herhangi bir sebeple betonarme platform kenarında güvenli korkuluğun bir kısmının geçici olarak kaldırılmasının gerektiği durumlarda, bu alanlarda gerekli güvenlik tedbirleri alınır ve çalışanlara uygun kişisel koruyucu donanımlar verilir.
- Korkuluklarda;
  - Platformdan en az bir metre yükseklikte ve herhangi bir yönden gelebilecek en az 125 kilogramlık yüke dayanıklı ana korkuluk,
  - Platforma bitişik, en az 15 santimetre yüksekliğinde topuk levhası,
  - Topuk levhası ile ana korkuluk arasında açıklıklar 47 santimetreden fazla olmayacak şekilde konulan ara korkuluk, bulunması sağlanır.

6.1.2. Geçitlerde güvenlik

- Çalışma platformları ve geçitler kişileri düşmekten ve düşen cisimlerden koruyacak şekilde yapılır, boyutlandırılır, kullanılır ve muhafaza edilir.

6.1.3. Düşen cisimler

- Yükte yapılan çalışmalarda kullanılan el aletleri ve diğer malzemelerin düşmelerini engelleyecek tedbirler alınır.
- Çalışanlar, düşen cisimlere karşı öncelikle toplu olarak korunur.
- Yapı alanında, cisimlerin düşerek tehlike oluşturabileceği bölgelere girişler önlenir veya gerektiğinde kapalı geçitler yapılır.
- Yapı alanında, çalışanlara uygun baş koruyucu donanımlar verilerek kullanımı sağlanır.

- Yapı alanında, malzemelerin hangi yükseklikten olursa olsun doğrudan yere atılmaması, dengeli ve güvenli bir şekilde indirilerek uygun bir yere istif edilmesi sağlanır. Atık malzemelerin uzaklaştırılması için moloz kaydırakları gibi güvenli çalışma yöntemleri tercih edilir.

6.1.4. Enerji dağıtım tesisleri ve elektrikle çalışma

- Enerji dağıtım tesisleri, yangın veya patlama riski oluşturmayacak şekilde tasarlanarak kurulur ve işletilir. Kişilerin, doğrudan veya dolaylı teması sonucu elektrik çarpması riskine karşı korunması sağlanır.
- Elektrikle ilgili bütün ekipman ve bağlantıların kurulması, sökülmesi, tamirat ve tadilat işleri sadece ilgili mevzuatın öngördüğü yetkili elektrikçiler tarafından yapılır.
- Elektrikli tesisatın bütün parçalarının, güç gereksinimleri için yeterli kapasite ve kalitede ve yapı işlerindeki çalışma koşullarına dayanıklı olması sağlanır.
- Yapı alanı içerisindeki ana pano ve tali elektrik panolarında uygun kaçak akım rölesi kullanılır.
- Yapı alanında veya çalışanların erişebileceği yerlerde bulunan elektrik panoları, tevzi tabloları ile kontrol tertibatı ve benzeri tesisat, kilitli dolap veya hücre içine konulur. Bakım, onarım ve yenileme nedeniyle gerilim altındaki tesisatın tecritlerinin çıkarılması gerektiğinde uyarı ve koruma amacıyla gerekli tedbirler alınır.
- Yapı alanında elektrik bağlantıları için uygun bağlantı elemanları kullanılır, açık uçlu kablolarla bağlantı yapılmaz.
- Yapı alanında kullanılan sabit ve seyyar iletkenler ile teçhizatların dış etkenlerden korunması sağlanır, eskimiş veya yıpranmış olanlar kullanılmaz.
- Ekipman ve koruyucu cihazların tasarımı, yapımı ve seçiminde, dağıtılan enerjinin tipi ve gücü, dış şartlar ile çalışma alanının çeşitli bölümlerine girmeye yetkili kişilerin eğitim ve deneyimleri göz önünde bulundurulur.
- Elektrik teçhizatı, iletim hatları ve elektrikli aletlerin üzerlerinde voltajları belirtilir.
- Elektrikle çalışan iş ekipmanlarının gövde güvenlik topraklaması yapılır.
- Her türlü elektrik kullanımı ve elektrik tesisatının işletilmesiyle ilgili olarak, ilgili mevzuat hükümleri yanında ilgili diğer mevzuat hükümleri de uygulanır.

6.1.5. Düzen, temizlik, istif ve depolama

- Yapı alanının düzenli ve temiz tutulması sağlanır. Sivri uçları veya keskin kenarları bulunan malzeme ve atıklar düzenli periyotlarla çalışma alanlarından uzaklaştırılır. Yapı alanından uzaklaştırılması mümkün olmayan sivri veya keskin kenarları bulunan malzemelerin saplanma riskine karşı gerekli koruyucu malzemeler ile korunması/kaplanması sağlanır.

- Buz, kar, yağmur, kullanılan malzemeler ve diğer etkenlerle kaygan hale gelen çalışma yerleri ve geçitler temizlenerek kaymayı önleyici tedbirler alınır.
- Yapı alanında malzemelerin, yıkılma ve devrilmeleri önlenir, kazaya sebep olmayacak şekilde istif edilmeleri sağlanır.
- Yapı alanında, yanıcı veya patlayıcı maddelerin depolandığı depo alanlarında ve patlayıcı ortam oluşan çalışma alanlarında bakım, onarım işleri dahil her türlü çalışmalarda 30/4/2013 tarihli ve 28633 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Çalışanların Patlayıcı Ortamların Tehlikelerinden Korunması Hakkında Yönetmelik ve ilgili diğer mevzuat hükümleri ve iş ekipmanları ve koruyucu sistemlerin kullanımında 30/12/2006 tarihli ve 26392 4.mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Muhtemel Patlayıcı Ortamda Kullanılan Teçhizat ve Koruyucu Sistemlerle İlgili Yönetmelik (94/9/AT) ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine uygun çalışılır.

6.1.6. Sağlık ve dayanıklılık

- Beklenmeyen herhangi bir hareketi nedeniyle çalışanların sağlık ve güvenliğini etkileyebilecek her türlü malzeme, ekipman ile bunların parçaları güvenli ve uygun bir şekilde sabitlenir.
- İşin güvenli bir şekilde yapılmasını sağlayacak uygun ekipman ve çalışma şartları sağlanmadıkça, yeterli dayanıklılıkta olmayan yüzeylerde çalışılmasına ve bu yerlere girilmesine izin verilmez.
- Kurulmakta, sökülmekte, bakımda, tamirde ya da yıkılmakta olan yapılarda çalışanları yapının dayanıksızlığından ve kırılma risklerinden kaynaklanan risklerden korumak için yeterli tedbirler alınır.

6.1.7. Acil çıkış yolları ve kapıları

- Acil çıkış yolları ve kapıları ile ilgili aşağıdaki hususlara uyulur:
  - Acil çıkış yolları ve kapıları doğrudan dışarıya veya güvenli bir alana açılır ve çıkışı önleyecek hiçbir engel bulunmaz.
  - Acil çıkış yolları ve kapıları herhangi bir tehlike durumunda, bütün çalışanların işyerini derhal ve güvenli bir şekilde terk etmelerine imkan sağlar.
  - Acil çıkış yollarının ve kapılarının sayısı ile yerleşimi ve boyutlarının, yapı alanının ve çalışan barakalarının kullanım şekline ve boyutlarına, içinde bulunan ekipmana, bulunabilecek azami çalışan sayısına ve 27/11/2007 tarihli ve 2007/12937 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik hükümlerine ve ilgili diğer mevzuata uygun olması sağlanır.
  - Acil çıkış yolları ve kapıları, 11/09/2013 tarihli ve 28762 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği'ne ve ilgili diğer mevzuata göre işaretlenir. İşaretlerin uygun yerlere konulması ve kalıcı olması sağlanır.

- Acil çıkış yolları ve kapıları ile buralara açılan yol ve kapılarda çıkışı zorlaştıracak hiçbir engel bulunmaz.
- Aydınlatılması gereken acil çıkış yolları ve kapılarında elektrik kesilmesi halinde yeterli aydınlatmayı sağlayacak sistem bulundurulur.

6.1.8. Yangın algılama ve yangınla mücadele

- Yapı alanının özelliklerine, çalışan barakalarının ve diğer tesislerin boyutlarına ve kullanım şekline, alandaki ekipmana, alanda bulunan maddelerin fiziksel ve kimyasal özelliklerine, bulunabilecek azami kişi sayısına bağlı olarak uygun nitelikte ve yeterli sayıda yangınla mücadele araç ve gereci ile gerekli yerlerde yangın detektörleri ve alarm sistemleri bulundurulur.
- Yangınla mücadele araç ve gereçleri, yangın detektörleri ve alarm sistemlerinin düzenli bakımlarının ve mevzuata uygun sürelerde periyodik kontrollerinin yapılması sağlanır.
- Otomatik olmayan yangın söndürme ekipmanı görünür ve kolayca erişilebilir yerlere konulur ve önlerinde engel bulundurulmaz. Yangın söndürme ekipmanları kolay kullanılabilir nitelikte olup, Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliğine göre işaretlenir. İşaretlerin uygun yerlere konulması ve kalıcı olması sağlanır.

6.1.9. Havalandırma

- Çalışanların harcadıkları fiziksel güç ve çalışma şekli dikkate alınarak yeterli temiz hava sağlanır. Cebri havalandırma sistemi kullanıldığında, sistemin her zaman çalışır durumda olması sağlanır ve bu sistem çalışanların sağlığına zarar verebilecek hava akımlarına neden olmayacak şekilde tesis edilir. Çalışanların sağlığı yönünden gerekli hallerde havalandırma sistemindeki herhangi bir arızayı bildiren sistem bulundurulur.

6.1.10. Özel riskler

- Çalışanların zararlı düzeyde titreşim, gürültü, gaz, buhar veya toz gibi zararlı dış etkenlere maruz kalmaları önlenir.
- Zehirli veya zararlı madde bulunması muhtemel veya oksijen düzeyi yetersiz veya parlayıcı olabilecek bir ortama girmek zorunda kalan çalışanların, herhangi bir tehlikeye maruz kalmalarını önlemek üzere kapalı ortam havası kontrol edilir ve gerekli tedbirler alınır.
- Çalışanlar, sınırlı hava hacmine sahip yüksek riskli ortamlarda çalıştırılmazlar. Zorunlu hallerde, her türlü tedbir alındıktan sonra çalıştırılabilirler. Bu durumlarda çalışanlar dışarıdan sürekli izlenir ve gerektiğinde derhal yardım yapılması için bütün tedbirler alınır.

6.1.11. Sıcaklık

- Ortam sıcaklığının, çalışma süresince, çalışanların yaptıkları işe ve harcadıkları fiziksel güce uygun düzeyde olması sağlanır. Yapılan işin niteliği sebebiyle ortam sıcaklığının değiştirilemeyeceği hallerde çalışanları fazla sıcak veya soğuktan koruyacak tedbirler alınır.

6.1.12. Çalışma yerlerinin, barakaların ve yolların aydınlatılması

- Yapı alanındaki çalışma yerlerinin, barakaların ve yolların aydınlatılmasında aşağıdaki hususlara uyulur:
  - Yapı işlerinin gündüz yapılması esastır, çalışma yerleri, barakalar ve yollar mümkün olduğu ölçüde doğal olarak aydınlatılır. Gece çalışılmasının gerekli veya zorunlu olduğu çalışmalarda veya gün ışığının yetersiz olduğu durumlarda uygun ve yeterli suni aydınlatma sağlanır, gerekli hallerde darbeye karşı korumalı taşınabilir aydınlatma araçları kullanılır. Suni ışığın rengi, sinyallerin ve işaretlerin algılanmasını engellemeyecek şekilde seçilir.
  - Çalışma yerleri, barakalar ve geçiş yollarındaki aydınlatma sistemleri, çalışanlar için kaza riski oluşturmayacak özellikte olur ve uygun şekilde yerleştirilir.
  - Çalışma yerleri, barakalar ve geçiş yollarındaki aydınlatma sistemindeki herhangi bir arızanın çalışanlar için risk oluşturabileceği yerlerde acil ve yeterli aydınlatmayı sağlayacak yedek aydınlatma sistemi bulundurulur.

6.1.13. Kapılar ve geçitler

- Kapı ve geçitlerde aşağıda belirtilen hususlara uyulur:
  - Raylı kapılarda, raydan çıkmayı ve devrilmeyi önleyecek güvenlik tertibatı bulundurulur.
  - Yukarı doğru açılan kapılarda, aşağı düşmeyi önleyecek güvenlik tertibatı bulundurulur.
  - Kaçış yollarında bulunan kapılar ve geçitler uygun şekilde işaretlenir. Bu kapıların yardım almaksızın her zaman ve her durumda içeriden açılabilir özellikte olması sağlanır.
  - Araçların geçtiği kapı ve geçitler yayaların geçişi için güvenli değilse, bu mahallerde yayalar için ayrı geçiş kapısı bulundurulur. Bu kapılar açıkça işaretlenir ve önlerinde hiçbir engel bulundurulmaz.
  - Mekanik kapılar ve geçitler, çalışanlar için kaza riski oluşturmayacak şekilde yapılır. Bu kapılarda, kolay fark edilebilir ve ulaşılabilir, acil durdurma sistemleri bulundurulması ve herhangi bir güç kesilmesinde otomatik olarak açılmıyorsa, el ile de açılabilir özellikte olması sağlanır.

6.1.14. Trafik yolları ve tehlikeli alanlar

- Merdivenler, sabitlenmiş geçici merdivenler, yükleme yerleri ve rampalar da dahil olmak üzere trafik yolları; kolay ve güvenli geçişi sağlayacak, bu yerlerin yakınında çalışanlar için tehlike oluşturmayacak şekilde tasarlanarak yapılır.

- Yayaların kullandığı ve yükleme boşaltma için kullanılanlar da dahil, araçlarla malzeme taşımada kullanılan yolların, potansiyel kullanıcı sayısına ve işyerinde yapılan işin özelliğine uygun boyutlarda olması sağlanır. Trafik yolları üzerinde taşıma işi yapılması durumunda, bu yolu kullanan diğer kişiler için yol kenarında yeterli güvenlik mesafesi bırakılır veya uygun koruyucu tedbirler alınır. Yollar görülebilir şekilde işaretlenir, düzenli olarak kontrolü yapılarak her zaman bakımlı olması sağlanır.
- Araç trafiği olan yollar ile kapılar, geçitler, yaya geçiş yolları, koridorlar ve merdivenler arasında yeterli mesafe bulundurulur.
- Yapı alanlarındaki girilmesi yasak bölgelere yetkisiz kişilerin girişi uygun araç ve gereç kullanılarak engellenir. Tehlikeli bölgeler açıkça işaretlenir, buralara görünür şekilde uyarı levhaları konulur. Bu bölgelere girme izni verilen çalışanları korumak için gerekli tedbirler alınır.
- Trafik yolları güzergâhında bulunan havai hatlar ve benzeri engeller ile alakalı gerekli işaretlemeler ve önlemler alınır.

6.1.15. Yükleme yerleri ve rampaları

- Yükleme yerleri ve rampaların; taşınacak yükün boyutlarına uygun olarak tasarlanması, çalışanların düşmesini önleyecek şekilde güvenli olması ve en az bir çıkış yerine sahip olması sağlanır.

6.1.16. Çalışma yerinde hareket serbestliği

- Çalışılan yerlerin, gerekli her türlü ekipman ve araçlar dikkate alınarak, çalışanların işlerini yaparken rahatça hareket edebilecekleri genişlikte olması sağlanır.

6.1.17. İlk yardım

- İşyerinde, 18/6/2013 tarihli ve 28681 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmeliğine ve ilgil diğer mevzuata uygun sayıda, ilkyardım yapabilen eğitilmiş çalışanların her an hazır bulundurulması sağlanır. İşyerinde kaza geçiren veya aniden rahatsızlanan çalışanların, tıbbi müdahale yapılan yerlere en kısa zamanda ulaşmalarını sağlayacak gerekli tedbirler alınır.
- Yapı alanının büyüklüğü, yapılan işin niteliği ve kaza riskine göre, gerektiğinde işyerinde bir ya da daha fazla ilk yardım ve acil müdahale odası bulunması 31/01/2013 tarihli ve 28545 sayılı Resmî Gazete ‘de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği’nin 10. ve 11. madde hükümlerine göre sağlanır.
- İlk yardım odaları yeterli ilk yardım malzeme ve ekipmanı ile teçhiz edilir ve sedyeler kullanıma hazır halde bulundurulur. Bu yerler, Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliğine uygun şekilde işaretlenir.
- Çalışma koşullarının gerektirdiği her yerde ilkyardım ekipmanları kolay erişilebilir yerlerde bulundurulur ve Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliğine uygun şekilde işaretlenir. Acil servis adresleri ve telefon numaraları görünür yerlerde bulundurulur.

6.1.18. Soyunma yeri ve elbise dolabı

- İş elbisesi giymek zorunda olan çalışanların, etik olarak veya sağlık nedenleriyle, uygun olmayan bir yerde soyunmalarına izin verilmez. Bu durumda çalışanlar için uygun soyunma yerleri sağlanır. Soyunma yeri gerekmeyen işyerlerinde çalışanların elbiselerini koyabilecekleri uygun bir yer tahsis edilir.
- Soyunma yerlerinin aşağıda belirtilen hususlara sahip olması sağlanır;
  - Kolay ulaşılabilir yerde olması,
  - Yeterli kapasitede olması,
  - Yeterli sayıda oturma yerleri bulunması,
  - Kadınlar ve erkekler için ayrı soyunma yerleri olması,
  - Her çalışan için çalışma saatleri içinde giysilerini koyabilecekleri yeterli büyüklükte kilitli dolaplar bulunması,
  - Nemli, tozlu, kirli, tehlikeli maddeler ile çalışılan yerlerde ve benzeri işlerde iş elbiseleri ile harici elbiselerin ayrı yerlerde muhafaza edilmesi için, her çalışan için yeterli nitelikte iki bölmeli dolap veya iki ayrı elbise dolabı bulunması.

6.1.19. Duşlar ve lavabolar

- Yapılan işin veya sağlıkla ilgili nedenlerin gerektirmesi halinde, çalışanların yıkanmalarının, temizlenmelerinin gerektiği her durumda, kadın ve erkek çalışanlar için ayrı ayrı olmak üzere sıcak ve soğuk su imkânı bulunan uygun yıkanma yerleri ve duşlar tesis edilir. Duşlar, çalışanların rahatça yıkanabilecekleri genişlikte, dışarıdan içerisi görünmeyecek, uygun havalandırma, aydınlatma, termal konfor ve hijyen şartları sağlanacak şekilde yapılır.
- Duş tesisi gerektirmeyen işlerde, çalışma yerlerinin ve soyunma odalarının yakınında, gerektiğinde sıcak suyu da olan, lavabolar bulunur. Lavabolar erkek ve kadın çalışanlar için ayrı ayrı yapılır.
- Duşlar ve lavaboların her zaman çalışanların kullanımına hazır halde olması sağlanır, buralarda gerekli temizlik malzemeleri bulundurulur. Duş veya lavaboların soyunma yerlerinden ayrı yerlerde bulunması durumunda, duş ve lavabolar ile soyunma yerleri arasında kolay geçiş yolları sağlanır.

6.1.20. Tuvaletler ve lavabolar

- Çalışma, dinlenme, yıkanma ve soyunma yerlerine yakın yerlerde, kadın ve erkek çalışanlar için ayrı ayrı olmak üzere, yeterli sayıda tuvalet ve lavabolar tesis edilir. Tuvalet ve lavabolarında, uygun havalandırma, aydınlatma, termal konfor ve hijyen şartları sağlanır ve gerekli temizlik malzemeleri bulundurulur.

6.1.21. Dinlenme ve barınma yerleri

- Özellikle, çalışan sayısının fazla olması, işin niteliği veya çalışma yerinin uzak olması ve benzeri nedenlerin sağlık ve güvenlik yönünden gerektirmesi halinde, çalışanlara, kolay ulaşılabilen dinlenme veya barınma yerleri sağlanır. Bu tür imkânlar yoksa iş aralarında çalışanların dinlenebileceği uygun yerler sağlanır.
- Dinlenme ve barınma yerleri, sağlık şartları ve dış etkilerden korunma bakımından yeterli nitelikte, mahfuz bir yere, zemini düzeltilerek kurulur ve drenaj için gerekli tedbirler alınır.
- Dinlenme, barınma ve sosyal amaçlı kullanılan tesisler, yanıcı olmayan ve kolay tutuşmayan malzemeden inşa edilir. Barınma amacıyla çadır ve branda kullanılmaz. Meskûn mahal dışında, yol, demiryolu, köprü inşaatı gibi açık havada yapılan çalışmalarda, barınma ve benzeri ihtiyaçları gidermek amacıyla, sadece yanmaz malzemelerden yapılmış çadırlar kullanılabilir.
- Barınma yerlerinde kullanılan ısıtma, soğutma ve havalandırma sistemleri, elektrik tesisatları ile aydınlatmalar için gerekli güvenlik tedbirleri alınarak yeterli ve uygun araçlar sağlanır, yangına neden olmayacak şekilde tesis edilip, kullanıma alınır. Isıtma sistemlerinde yangın riski oluşturacak mangal, maltız ve benzeri açık ateş kullanılmaz.
- Barınma yerlerinde, çalışanların kullanmaları için yeterli sayıda karyola, ranza, yatak, battaniye ve benzerleri Yüklenici tarafından sağlanır. Yatak, battaniye ve benzerleri temiz bir halde bulundurulur, gerektiğinde dezenfekte edilir.
- Dinlenme ve barınma yerlerinin yeterli genişlikte olması sağlanır ve bu yerlerde çalışanlar için yeterli sayıda masa ve arkalıklı sandalye buldurulur. Dinlenme ve barınma yerlerinde sigara içmeyenlerin sigara dumanından korunmaları için gerekli tedbirler alınır.
- Sabit barınma tesislerinde; bir dinlenme odası, bir boş vakit değerlendirme odası, yeterli duş, tuvalet, lavabo ve temizlik malzemesi bulundurulur. Çalışan sayısı göz önünde bulundurularak bu yerlerde yatak, dolap, masa ve arkalıklı sandalyeler bulundurulur ve bunlar, kadın ve erkek çalışanların varlığı dikkate alınarak yerleştirilir.

6.1.22. Gebe ve emziren kadınlar

- Gebe ve emziren kadınların yatıp uzanarak dinlenebilecekleri uygun koşullar sağlanır.

6.1.23. Engelli çalışanlar

- Engelli çalışanların çalıştığı işyerlerinde, engel durumları dikkate alınarak gerekli olan her türlü düzenlemeler yapılır. Bu düzenlemeler engelli çalışanların özellikle çalışma yerleri ile kullandıkları kapılar, geçiş yerleri, merdivenler, duşlar, lavabolar ve tuvaletlerde yapılır.

6.1.24. Çeşitli hükümler

- Yapı alanının çevresi ve çalışma alanının etrafı kolayca görülebilecek, fark edilebilecek ve yetkisiz kişilerin girişine engel olacak şekilde çevrilerek işaretlenir.

- Çalışılan yerlerde ve barakalarda, çalışanlar için yeterli miktarda içme suyu ve mümkünse başka bir alkolsüz içecek bulundurulur.
- Çalışanlara uygun koşullarda, yemeklerini yiyebilecekleri ve gerektiğinde yemeklerini hazırlayabilecekleri imkânlar sağlanır.

6.2. Yapı Alanlarındaki Özel Asgari Şartlar

6.2.1. Kapalı Mekanlardaki Çalışma Yerleri

6.2.1.1. Sağlık ve dayanıklılık

Tesislerin ve müstematının kullanım amacına uygun sağlık ve dayanıklılıkta olması sağlanır.

6.2.1.2. Acil çıkış kapıları

Acil çıkış kapılarında aşağıda belirtilen hususlara uyulur:

- Acil çıkış kapıları doğrudan dışarıya veya güvenli bir alana açılır ve çıkışı önleyecek hiçbir engel bulunmaz.
- Acil çıkış kapılarının, acil durumlarda çalışanların hemen ve kolayca açabilecekleri şekilde olması sağlanır. Acil çıkış kapısı olarak raylı veya döner kapılar kullanılmaz.
- Acil çıkış kapıları kilitli veya bağlı bulundurulmaz.
- Acil çıkış kapıları Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliğine uygun şekilde işaretlenir. İşaretlerin uygun yerlere konulması ve kalıcı olması sağlanır.

6.2.1.3. Havalandırma

Cebri havalandırma sistemi veya klima tesisatının, çalışanları rahatsız edecek hava akımlarına neden olmayacak şekilde yapılması sağlanır. Havayı kirleterek çalışanların sağlığı yönünden ani tehlike oluşturabilecek herhangi bir artış veya kirlilik derhal ortamdan uzaklaştırılır.

6.2.1.4. Sıcaklık

Çalışma odaları, dinlenme yerleri, soyunma yerleri, duş, tuvalet ve lavabolar, kantinler ve ilk yardım odaları gibi yerlerdeki sıcaklığın, işyerinin özel kullanım amaçlarına uygun olması sağlanır. İşyerinin pencereleri, çatı aydınlatmaları ile camlı kısımları, yapılan işin özelliğine ve odaların kullanım şekline göre, güneş ışığının aşırı etkisini engelleyecek şekilde yapılır.

6.2.1.5. Doğal ve suni aydınlatma

İşyerleri, mümkün olduğunca doğal olarak aydınlatılır. Doğal aydınlatmanın yeterli olmadığı durumlarda çalışanların sağlık ve güvenliğinin korunması amacıyla uygun şekilde yeterli suni aydınlatma yapılır.

6.2.1.6. Çalışma yerlerinin taban, duvar ve tavanları

- Çalışma yerlerinin tabanlarının sabit, sağlam, kaymaz bir şekilde olması ve bu yerlerde tehlikeli olabilecek engellerin, çukurların veya eğimlerin bulunmaması sağlanır.
- Çalışma yerlerinin taban, duvar ve tavan yüzeylerinin hijyen şartlarına uygun olarak, kolay temizlenebilir malzemedan veya gerektiğinde yenilenebilir özellikte olması sağlanır.
- Çalışma yerlerinde ve trafik yollarının yakınında bulunan saydam veya yarı saydam duvarlar ile özellikle bütün camlı bölmeler; güvenli malzemedan yapılıp, açık bir şekilde işaretlenir, çarpma ve kırılmaya karşı uygun şekilde korunur.

6.2.1.7. Pencereler ve çatı pencereleri

Pencerelerin, çatı pencerelerinin ve havalandırma sistemlerinin, çalışanlar tarafından kolay ve güvenli bir şekilde açılmasının, kapatılmasının, ayarlanmasının ve güvenlik altına alınmasının mümkün olması ve açık durumdayken çalışanlar için herhangi bir tehlike oluşturmayacak nitelikte olması sağlanır. Pencereler ve çatı pencereleri, bunların temizliğini yapan çalışanlar ve civarda bulunan kişiler için risk oluşturmayacak şekilde tasarlanır veya gerekli ekipmanla donatılır.

6.2.1.8. Kapılar

- Kapı ve girişlerde aşağıda belirtilen hususlara uyulur:
  - Kapıların ve girişlerin yerlerinin, sayılarının, boyutlarının ve yapıldıkları malzemelerin, kullanıldıkları odalara, alanlara, kullanım amaçlarına ve çalışanların rahatça girip çıkmalarına uygun olması sağlanır.
  - Her iki yöne açılabilen kapılar saydam malzemedan yapılıp veya kapıların karşı tarafının görülmesini sağlayan saydam kısımları bulunur. Saydam kapıların üzeri kolayca görünür şekilde işaretlenir.
  - Saydam veya yarı saydam kapıların yüzeyleri çalışanlar için tehlike oluşturmayan güvenli malzemedan yapılıp ve çarpma sonucu çalışanların yaralanmalarına neden olabilecek yüzeyler kırılmalara karşı korunur.

6.2.1.9. Araç yolları

Kapalı çalışma mekanlarının kullanımı ve içinde bulunan ekipman göz önüne alınarak çalışanların korunması amacıyla araçların geçiş yolları açıkça işaretlenir.

6.2.1.10. Yürüyen merdivenler ve yürüyen bantlar için özel önlemler

- Yürüyen merdivenler ve yürüyen bantlarda aşağıda belirtilen hususlara uyulur:
  - Güvenli şekilde çalışır durumda olması sağlanır.
  - Gerekli güvenlik araçları ile teçhiz edilir.
  - Kolayca görülebilecek ve ulaşılabilir acil durdurma sistemleri bulunur.

6.2.1.11. Oda boyutları ve hava hacmi

Çalışma yerlerinin taban alanı ve yüksekliği ile hava hacminin çalışanların sağlık ve güvenlikleri için risk oluşturmayacak özellikte ve rahat çalışmalarını sağlayacak yeterli boyutlarda olması sağlanır.

6.2.2. Açık Mekanlardaki Çalışma Yerleri

6.2.2.1. Sağlık ve dayanıklılık

Alçak veya yüksek seviyede olan hareketli veya sabit çalışma yerlerinin, çalışan sayısı, üzerlerinde bulunabilecek azami ağırlık ve bu ağırlığın dağılımı ile maruz kalabileceği dış etkiler göz önünde bulundurularak yeterli sağlık ve dayanıklılıkta olması sağlanır. Bu çalışma yerlerinin tamamının veya bir kısmının, zamansız veya kendiliğinden hareketini önlemek için uygun ve güvenilir sabitleme metotları kullanılır. Çalışma yerlerinin sağlık ve dayanıklılığı özellikle de çalışma yerinin yükseklik veya derinliğinde değişiklik olduğunda kontrol edilir.

6.2.2.2. Enerji dağıtım tesisleri

- Enerji dağıtım tesislerinde aşağıdaki hususlara uyulur:
  - Yapı işlerine başlamadan önce alanda mevcut olan tesisat belirlenir, kontrol edilir ve açıkça işaretlenir.
  - Yapı alanının yakınından enerji nakil hatları geçmesi durumunda, yeterli güvenlik mesafesi bırakılıp gerekli güvenlik tedbirleri alınarak çalışılır. Güvenlik mesafesi belirlenirken nakil hattı tellerinin rüzgârda salınımı da hesaba katılır. Enerji nakil hatlarına yeterli güvenlik mesafesi bırakılmıyorsa enerji nakil hattının güzergâhı değiştirilerek yapı alanından uzaklaştırılması için veya hattın akımının kesilmesi için ilgili kurum ve kuruluşlardan onay ve izinler alınır.
  - Elektrik nakil hatlarının bulunduğu alanlarda yapılan çalışmalarda, bariyerler veya ikaz levhalarıyla araçların ve tesislerin elektrik hattından uzak tutulması sağlanır. Ayrıca araçların hat altından geçmesinin zorunlu olduğu durumlarda uygun tedbirler alınır ve gerekli ikazlar yapılır.
  - Yapı alanındaki enerji dağıtım tesislerinin, özellikle de dış etkilere maruz kalan tesislerin, kontrol ve bakımlarının düzenli olarak yapılması sağlanır.

6.2.2.3. Hava koşulları

Çalışanların sağlık ve güvenliklerini olumsuz etkileyebilecek hava koşullarından korunması sağlanır, kuvvetli rüzgâr alan işyerlerinde gerekli güvenlik tedbirleri alınmadan çalışma yapılmaz.

6.2.2.4. İskeleler

- Ön yapımlı bileşenlerden oluşan cephe iskeleleri ve iskele şeklinde kullanılan geçici iş ekipmanlarının, TS EN 12810-1, TS EN 12810-2, TS EN 12811-1, TS EN 12811-2 ve TS EN 12811-3 standartlarına ve ilgili diğer ulusal standartlara, konu ile ilgili ulusal standart bulunmaması halinde ilgili uluslararası standartlara uygun olması sağlanır.

- Asma iskeleler, cephe platformları, güç kaynağıyla veya elle çalışabilen, sabit veya hareketli, daimi veya geçici asılı erişim donanımları ve bu donanımı oluşturan parçaların ilgili ulusal standartlara, konu ile ilgili ulusal standart bulunmaması halinde ilgili uluslararası standartlara uygun olması sağlanır.
- Seçilen iskelenin kurulum ve kullanım şekline göre sağlık ve dayanıklılık hesapları üreticiden temin edilir, mevcut değilse yapılır veya yaptırılır. Bu hesaplar yapılmadan veya yapılan hesaplar sonucunda iskelenin güvenli olmadığı tespit edilmesi halinde iskeleler kullanılamaz.

6.2.2.5. İskelelerde genel tedbirler

- İskelelerin aşağıdaki hususlara uygun olması sağlanır:
  - Kendiliğinden hareket etmeyecek, stabilitesi bozulmayacak ve çökmeyecek şekilde tasarlanmış, imal edilmiş ve kurulmuş olması,
  - İskele sistemlerinin güvenli bir şekilde desteklenmesi, yatay ve düşey kuvvetlere karşı uygun şekilde sabitlenmesi,
  - Doğru şekilde ve bakımlı bulundurulması,
  - Korozyona karşı uygun malzeme kullanılması,
  - İskele sisteminde çatlak, kırık, yıpranmış ve korozyona uğramış özellikteki iskele ve bağlantı elemanlarının kullanılmaması,
  - İskelelerde görülen kusurların derhal giderilerek zayıf kısımların güçlendirilmesi.
- İskele platformları hareket etmeyecek şekilde iskele sistemine sabitlenir. Platform elemanları ile iskele dikey elemanları arasında ve platform döşemesinde çalışanların düşmesine sebep olabilecek boşluk bulunmaması sağlanır.
- Yapı iskeleleri, ancak sorumlu ve yetkili teknik elemanın yönetimi altında, tecrübeli ustalara iskele ölçüleri ve malzeme özellikleri göz önünde bulundurularak kurdurulacak veya söktürülecektir.
- İskelelerdeki korkuluk sistemlerinin ilgili mevzuattaki Yüksekte Çalışma başlığının 6. maddesinde tanımlanan özelliklere uygun olması sağlanır.
- İskelelerdeki bütün bağlantı yerleri ile bağlantı elemanlarının yeterli sağlamlıkta olması sağlanır ve bu bağlantıların kendiliğinden ayrılmaması için gerekli tedbirler alınır.
- İskele sistemlerinin kurulması, kullanılması ve sökümünde İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliğinde belirtilen hükümlere uyulur.
- İskeleler aşağıda belirtilen durumlarda YÜKLENİCİ tarafından görevlendirilen ehil bir kişi tarafından kontrole tabi tutularak, iskeleler ile ilgili özel tedbirlerde belirtilen hususları içeren

kontrol raporu hazırlanır, rapor sonucunda sadece güvenli olduğu tespit edilen iskelelerde çalışma yapılır;

- Kullanılmaya başlamadan önce,
  - Haftada en az bir kez,
  - Üzerinde değişiklik yapıldığında,
  - Belli bir süre kullanılmadığında,
  - Sismik sarsıntı, kuvvetli rüzgârlar gibi olumsuz hava şartlarına veya denge ve sağlamlığını etkileyebilecek diğer koşullara maruz kaldığında.
- İskelelerin taşıyabilecekleri azami ağırlıklar, levhalar üzerine yazılarak iskelelerin uygun ve görülebilir yerlerine asılır. Belirtilen bu ağırlıkları aşan yükler iskelelere yüklenmez.
  - İskelelerin üzerine moloz ve artıklar ile geçişi engelleyecek malzemeler bırakılmaz.
  - İskelelerde geçiş amacıyla en az 60 santimetre genişliğinde ve kenarlarında ilgili mevzuattaki Yüksekte Çalışma başlığının 6. maddesinde tanımlanan özelliklere uygun korkuluk sistemleri bulunan geçitler kullanılır.
  - Vinç veya benzeri makinelerin kullanılması sırasında, yüklenen malzemenin iskeleye takılmaması için gerekli tedbirler alınır.
  - Vinç veya benzeri makinelerin kullanılması sırasında yüklenen malzemenin iskeleye takılarak iskelenin yıkılmasını veya herhangi bir kaza veya zararı önleyecek gerekli tedbirler alınacaktır.

Ön yapımlı bileşenlerden oluşan cephe iskeleleri ve seyyar iskelelerde özel tedbirler:

- Ön yapımlı bileşenlerden oluşan cephe iskelelerinin kurulumunda, taşıyıcı sisteme ait düşey ve yatay elemanların eksiksiz olarak kullanılması ve sistemin yeteri kadar çapraz elemanlarla takviye edilmesi sağlanır.
- Ön yapımlı bileşenlerden oluşan cephe iskelelerinde taşıyıcı sisteme ait dairesel kesitli düşey ve yatay elemanların anma dış çapının en az 48,3 milimetre olması, anma et kalınlıklarının ise malzeme cinsine ve en küçük akma dayanımına uygun olması sağlanır.
- Cephe iskeleleri binaya mümkün olduğunca yakın kurulum, bunun mümkün olmadığı durumlarda çalışanların bina ile iskele arasından düşmelerini önleyici tedbirler alınır.
- Cephe iskelelerinin ayaklarında sabit veya düşeyliği ayarlanabilir taban plakaları ve yumuşak zeminlerde yükü dağıtmak için taban plakaları altlarında uygun malzemedен yapılmış altlıklar kullanılır. Sağlam olmayan ve uygunsuz malzemeler destek parçaları olarak kullanılmaz, iskelenin sağlam ve dengeli olması sağlanır.

- İskelelerde çalışılan platformlara güvenli ulaşımın sağlanması için merdiven sistemleri veya benzeri güvenli ulaşım sistemleri kullanılır.
- Madeni cephe iskeleleri statik elektrığe karşı uygun şekilde topraklanır.
- Seyyar iskeleler, üzerinde çalışan bulunduğu durumlarda hareket ettirilmez. İskelenin dik ve platformun düz olması sağlanır. İskele ayaklarında iskelenin kendiliğinden hareket etmesini engelleyecek fren kolu gibi uygun tertibatlar bulunur.

Asma iskele, cephe platformu ve asılı erişim donanımları şeklindeki iskele sistemlerinde özel tedbirler:

- İskele taşıyıcı sistemi için kullanılacak halatlar, hareketi sağlayan mekanik tesisat ve motor tertibatı, fren sistemleri, çalışma platformu ve diğer güvenlik teçhizatları her gün işe başlamadan önce kontrol edilir.
- Asma iskelelerin aşağı ve yukarı hareketlerini sağlayan makine, teçhizat ve vinçlerin kullanılmaya elverişli olduklarına ilişkin ve yetkili elemanca kullanılmaya başlamadan önce düzenlenmiş belgeler işyerinde saklanacaktır.
- İskelelerin hareketlerini sağlayan makine, teçhizat ve vinçlerin, kullanılmaya başlanmadan önce, montajını gerçekleştiren yetkili teknik elemanlarca kullanıma elverişli olduklarına dair belgeler hazırlanarak, bu belgeler işyerinde bulundurulur.
- İskelelerin, çalışma sırasında sağa sola veya ileri geri hareket etmeden asılı kalması sağlanır.
- İskelelerin taşıyabileceği azami yük miktarı belirtilerek, bu miktardan fazla yükleme yapılmaz. Asma iskelelerde merdiven kullanılmaz.
- Asma iskelelerin taşıyacağı yükler, yetkili teknik elemanların verecekleri bir raporda belirtilecek ve iskeleye bundan fazlası yüklenilmeyecektir.
- Asma iskele askısı için kullanılacak çelik veya kendir halatların yahut benzeri malzemenin her gün işe başlamadan önce muayene edilerek ezik, kopuk, çürük veya başka bir özrü olmadığı hususu yapı iş defterine kaydedilecek, ancak sağlam olduğu anlaşıldıktan sonra iskelede çalışma yapılacaktır.
- İskeleler, çalışma konumunda devreye sokulabilecek durdurma fren sistemleriyle donatılır. Ayrıca iskelelerde düşmeyi önleyici teçhizat ve ikincil fren sistemleri bulunur. Halatlı kaldırma tertibatlarında çalışma konumunda güç kaynağının kesilmesi durumunda otomatik olarak devreye giren ayrı bir tutma freni bulunur. İskelelerde düşmeyi önleyici teçhizat, tutma frenleri ve ikincil fren sistemi gibi güvenlik tedbirlerinin çalışma esnasında sistemi durdurma amaçlı kullanılmaması için gerekli tedbirler alınır.
- Güç tahrikli halatlı asma iskele sistemlerinde, aşırı yük algılama sistemleri, otomatik hız algılayıcı sistemler, en düşük ve en yüksek çalışma seviyelerinde devreye girecek halat sonu sınır anahtarları, yapıdan kaynaklanan tehlikeli durum varsa çarpışmayı önleyici düzenekler, iskele platformunun yatay düzlemde kalmasını sağlayan eğim algılayıcılar gibi güvenlik sistemleri bulunur.

- İskele sistemlerinde çalışan sayısı kadar dikey yaşam hattı oluşturulur. Çalışanlara bağlantı aparatları ve halat tutucularıyla beraber tam vücut kemer sistemleri verilerek kullanımı sağlanır. Dikey yaşam hatlarının üst uçları uygun bir yere sağlam ve güvenli bir şekilde sabitlenir.
- Halatlı sistemlerde halatların sarıldığı ve geçtiği mekanik teçhizatlardan kurtulmalarını, hareket sırasında çekme sisteminde halatların kaymasını önleyen tedbirler alınır.
- İskelelerin, iniş ve çıkış yollarında herhangi bir engel bulunmaması için gerekli tedbirler alınır.
- İskele platformunu taşıyan, tutan sistem ve bu sistemin bağlantı ve sabitleme noktalarının en olumsuz yükleme koşullarında oluşan statik ve dinamik kuvvetleri karşılayacak nitelikte olması sağlanır.
- İskelelerin duvardan olan açıklığı malzeme takım ve aletlerin aşağıya düşmesini önleyecek şekilde olacaktır.
- Asma iskelelerde kullanılacak kanca, çengel ve benzerlerinin ağızları, güvenlik mandalı veya uygun güvenlik tertibatı ile kaplanacaktır.

6.2.2.6. El merdivenleri:

- Kusurlu merdivenler kullanılmayacaktır. Onarım amacıyla da olsa basamak altlarına takoz konulmayacaktır. Açılır-kapanır el merdivenlerinde basamaklar kollara uygun boyutlarda civata ile bağlanacaktır. Civata başı ve somun ile ahşap arasında rondela konacak ve kontrsomun kullanılacaktır.
- El merdivenleri kullanıldıkları yerlere alt ve üst kısımları kaymayacak veya bu yerlerden kurtulmayacak şekilde yerleştirilecektir.
- İşçilerin gelip geçtiği yerlerde kullanılacak merdivenin etrafı halat, zincir, veya ahşap korkulukla çevrilecek ve görünür yerlere uyarı levhaları asılacaktır.
- Yapılan işe ve bulunması halinde ulusal standartlara uygun, basamakları kaymaz malzemeden yapılmış veya kaymaz malzeme ile kaplanmış, yeterli sağlamlıkta el merdivenleri kullanılır. Basamakları, kolları veya bağlantı yerleri kırılmış, çatlamış, yıpranmış, hasar görmüş ekipmanlar kullanılmaz. El merdivenleri düzenli olarak kontrol edilerek kusurlu merdivenlerin kullanılmaması sağlanır.
- El merdivenlerinin kullanılmasında İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliğinde belirtilen hükümlere uyulur.
- Yapının duvar boşlukları kapatılmayan veya gerekli tedbirleri alınmayan kısmında merdiven kullanılmayacaktır.

6.2.2.7. Tesis, makine, ekipman

- Mekanik el aletleri, kaldırma araçları, kazı ve malzeme taşıma işlerinde kullanılan makine ve araçlar da dahil olmak üzere herhangi bir güçle çalışan tesis, makine ve ekipmanlarda aşağıda belirtilen hususlara uyulur;
  - Mümkün olduğu kadar ergonomi prensipleri dikkate alınarak uygun şekilde ve yeterli sağlamlıkta tasarlanmış ve imal edilmiş olması,
  - Her zaman iyi çalışabilir durumda olması,
  - Doğru şekilde kurulması,
  - Sadece tasarlandıkları işler için, uygun eğitim almış kişilerce doğru şekilde kullanılması.
- Tüm iş ekipmanlarının periyodik olarak kontrol, test ve deneyleri, İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliğinde belirtilen hükümlere uygun yapılır.
- Her türlü iş ekipmanı için üzerinde kurulu olduğu veya hareket halinde olduğu zeminin sağlamlığı kontrol edilir. Zeminin sağlamlığından emin olunmadan ve gerekli hallerde dengeleme ve sabitleme yapılmadan çalışılmaya başlanmaz. Hendek kenarları ve dik eğimli yerlerde zemin kaymasını ve makinenin kaymasını önleyici tedbirler alınır.
- İş ekipmanlarında, operatörün görüş alanının kısıtlı olduğu durumlarda, operatöre rehberlik edecek, konuyla ilgili eğitim almış bir işaretçi görevlendirilir.
- Kazı ve malzeme taşıma işlerinde kullanılan makine ve araçların manevra ve park yerleri ile hareket alanları belirlenir.
- Kazı ve malzeme taşıma işlerinde kullanılan makine ve araçların bütün manevraları bir gözetici tarafından yönetilir ve bu araçların geri manevraları esnasında sesli ve ışıklı uyarıların çalışır durumda olması sağlanır.
- Kazı ve malzeme taşıma işlerinde kullanılan makine ve araçların kazı çukuruna veya suya düşmemesi için gerekli koruyucu tedbirler alınır.
- Kazı ve malzeme taşıma işlerinde kullanılan makine ve araçlarda sürücünün bulunduğu kısım, aracın devrilmesi durumunda sürücünün ezilmemesi ve düşen cisimlerden korunması için uygun şekilde yapılır.
- Tüm araçlar, taşıtlar ve iş makinelerinde operatör kabinlerinde sadece operatörün bulunmasına izin verilir. Ancak kamyon ve benzeri araçların sürücü mahallinde yardımcı sürücü (muavin) bulunmasına müsaade edilebilir.
- Kaldırma araçlarında kaldırılacak yükün çeşidi, boyutu, şekli ve diğer fiziksel özelliklerine uygun kaldırma aparatları kullanılarak uygun çalışma yöntemi tercih edilir.

- Yük kaldırmada kullanılan ekipmanlar ile ilgili İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliğinde belirtilen hükümlere uyulur.
- Kaldırma ekipmanlarında yük kaldırılması ve ekipmanın hareketi esnasında devreye girecek sesli ve ışıklı ikaz sistemleri bulundurulur.
- Kaldırma ekipmanlarında, belirtilen alt ve üst güvenlik sınır noktaları veya ekipmanın hareketini sınırlayan alan aşıldığında, kapasitesinin üzerinde kullanım durumlarında devreye girerek elektrik akımını otomatik olarak kesen ve tamburun hareketini frenleyen güvenlik tertibatları bulunması sağlanır.
- Yapı alanında kamyon ve benzeri taşıt ve araçları kullanıldığında bunların giriş ve çıkışları için uygun bir şekilde işaretlenmiş yerler ayrılacak ve bu taşıtların bütün manevraları bir gözetici tarafından yönetilecektir. Ayrıca bu araçların manevra ve park yerleri belirtilmiş olacak, kısa bir süre içinde de olsa araçlar gerekli güvenlik tedbirleri sağlanmadıkça sürücüsüz bırakılmayacaktır.

6.2.3. Kazı işleri, kuyular, yeraltı işleri, tünel ve kanal işleri

- Belediye sınırları içinde meskun bölgelerde, yapı kazılarına başlamadan önce yapı alanının çevresi ortalama iki metre yükseklikte tahta perde ile çevrilecek, payandaları içten vurulacak ve bunlar yapının bitimine kadar bu şekilde korunacaktır.
- Kazı işine başlanmadan önce aşağıda belirtilen hususlara uyulur:
  - Kazının bitişik yapıları etkileyip etkilemeyeceği araştırılır ve etkileme ihtimali mevcut ise kazı başlamadan önce gerekli tedbirler alınır.
  - Yer altı kabloları, gaz boruları, su, kanalizasyon ve diğer dağıtım sistemlerinin yerleri belirlenir ve bunlardan kaynaklanabilecek tehlikeleri asgariye indirmek için gerekli tedbirler alınır.
  - Meskûn mahallerde, yapı alanının çevresi yeterli yükseklik ve sağlamlıkta uygun malzemenin yapılmış perde ile çevriliyerek ikaz ve uyarı için gerekli düzenlemeler yapılır, bunlar yapının bitimine kadar bu şekilde korunur.
  - Meskûn mahallerin dışında yapılan kazıların kenarlarına uyarı şeritleri çekilerek ikaz levhaları asılır.
- Kazı işleri, kuyular, yeraltı işleri ile tünel ve kanal çalışmalarında aşağıda belirtilen hususlara uyulur:
  - Çalışmalar, YÜKLENİCİ tarafından görevlendirilen ehil kişi gözetiminde yapılır.
  - Çalışma alanına giriş ve çıkış için güvenli yollar sağlanır.
  - Kazılarda zemin yapısı, iklim koşulları, kazı alanı yakınlarında meydana gelebilecek sarsıntılar, çevredeki su kaynakları ve fazla yük kuvvetleri göz önüne alınarak uygun şev açıları belirlenir ve/veya statik hesabı yapılmış uygun destek ve setler kullanılır.

Kazı yüzeyleri, şevlerin eğimi ve yüksekliği zeminin yapısına, sağlığına ve çalışma yöntemlerine uygun seçilir.

- Malzeme veya cisim düşmesine, su baskını tehlikesine ve insanların düşmesine karşı uygun tedbirler alınır.
  - Tehlikeli veya zararlı olmayan özellikte solunabilir hava sağlamak için bütün çalışma yerlerinde gerekli tedbirler alınır.
  - Yangın, parlama, patlama, su baskını veya göçük gibi durumlarda çalışanların güvenli bir yere ulaşmaları sağlanır.
- Kazı (yan) yüzlerinde aşağıda belirtilen durumlarda genel kontrol yapılır, kontrol sonucunda çalışma ortamının güvenli olduğu belirtilmeden çalışmaya başlanılmaz;
    - Her vardiyadan önce,
    - Patlatma yapılıyorsa her patlatmadan sonra,
    - Beklenmedik parça düşmelerinden sonra,
    - Desteklerdeki önemli bir zarardan sonra,
    - Şiddetli yağış, don ve kardan sonra.
  - Çalışma sırasında ortaya çıkan tozların çalışanların sağlığına zarar vermemesi için gerekli tedbirler alınır. Çalışma alanında zararlı kimyasalların, zehirli ve boğucu gazların ya da serbest silis tozları gibi tehlikeli maddelerin bulunduğu anlaşıldığında, çalışanlar derhal oradan uzaklaştırılarak gerekli tedbirler alınır ve güvenli çalışma ortamı sağlanmadan tekrar çalışmaya başlanmaz.
  - Meskûn mahallerde kazı üzerinden geçişlerin sağlanması için ahşap veya metalden yapılmış asgari 80 santimetre eninde ve her iki tarafı korkuluklu geçitler kullanılır, geçit korkuluklarının ilgili mevzuatın Yüksekte Çalışma başlığının 6. maddesinde tanımlanan özelliklere uygun olması sağlanır.
  - Açıkta yapılan 150 santimetreden daha derin kazı işlerinde ve her derinlikte yapılan temel ve kanal kazılarında yan yüzeylerin altlarının şerit gibi kazılarak yukarıdan çökertilmesi şeklinde çalışma yapılması engellenir. Ayrıca kanallarda yan duvarların göçmemesi için gerekli tedbirler alınır.
  - Kazı alanından çıkartılan hafriyat ile kazı kenarı arasında yeterli mesafe bulundurulur ve hafriyatın kazı alanına akma riski bulunuyorsa uygun bariyerler kullanılır. Kazı mahallinde bulunan hareketli araçlar ve kazı stabilizesini etkileyebilecek diğer araçlar ile kazı kenarı arasında gerekli güvenlik mesafesi bırakılır.
  - Kazı işlerinde yağış sırasında çalışma yapılmaz.

- Kazı işlerinde çalışanların çalışma alanına ulaşmaları için uygun ve güvenli yöntemler kullanılır, destek ve setlerin iniş ve çıkış için kullanılması engellenir.
- Makinelerle yapılan kazı işlerinde, bu makinelerin hareket alanına çalışanların girmelerine izin verilmez.
- Yeraltı çalışmalarında aşağıda belirtilen hususlara uyulur:
  - Havalandırma sisteminin arızalanması durumunda, yer altı çalışmaları durdurulur ve bütün çalışanlar tahliye edilir, uygun havalandırma sağlanıncaya kadar kimsenin içeri girmesine izin verilmez.
  - Uygun bir haberleşme sistemi oluşturulur, buralardaki kaçış yolları görülebilir bir şekilde işaretlenir.
  - Tüneller ve galerilerde göçük tehlikesine karşı uygun tedbirler alınır.
- Kuyu, tünel, galeri ve benzeri yerlerin örme duvar veya betonla takviyesinde gerekli tedbirler alınacaktır.
- Çeşitli gazların hava ile patlayıcı bir karışım meydana getirebileceği yeraltı işlerinde, yangın ve patlama riskinin bulunabileceği yerlerde, açık alevli lamba veya cihazlar kullanılmaz, sigara içilmez ve ilgili mevzuata uygun malzeme ve ekipmanlar kullanılır.
- Patlayıcı kullanılarak çalışılan kazı, tünel ve galeri gibi yer altı kazı işlerinde aşağıdaki hususlara uyulur:
  - Patlayıcı maddeler üretici tarafından belirtilen koşullarda saklanır ve depolanır.
  - Yapılan işin niteliğine uygun patlayıcı maddeler ve kapsüller kullanılır ve patlayıcı maddeleri yeterli belgesine sahip çalışanlardan başkasının almasına ve ateşlemesine izin verilmez.
  - Patlayıcı maddelerin ve kapsüllerin depolanması, taşınması ve kullanılması, sadece bu konuda yetkili ve uzman kişiler tarafından yapılır. Bu işler, çalışanlar için risk oluşturmayacak şekilde organize edilir ve yürütülür.
  - Patlayıcı maddeler özel sandıklar içinde taşınır ve bu sandıkların içine başka bir madde konulamaz. Kapsüllerle diğer patlayıcı maddeler, aynı kap içinde bir arada bulundurulamaz ve taşınmaz.
  - Patlatma yapılacak alanın etrafında uygun güvenlik tedbirleri alınmadan patlatma yapılmaz.
- Yer altı çalışmalarında bucurgat başında devamlı bir işçi bulundurulacaktır. derinliğin 6 metreyi aştığı hallerde elle çalıştırılan bucurgat en az iki kişi tarafından kullanılacaktır.
- Derinliği 25 metreyi aşan kuyularda işçilerin kuyuya inip çıkmaları için kullanılan bucurgatlar veya vinçler fren tertibatlı olacak ve motorla işletilecektir.

- Kazıların her bölümü sorumlularca her gün en az bir defa kontrol edilecek ve çalışılmasında bir sakınca olmadığı sonucuna varılırsa işe devam edilecek, çalışılmasında sakınca olduğu anlaşılırsa sakınca giderilinceye kadar iş durdurulacaktır. Her iki halde de durum yapı iş defterine yazılıp imza edilecektir.
- Genellikle kazı işleri yukarıdan aşağıya doğru ve toprağın dayanıklılığı ile orantılı bir şev verilmek suretiyle yapılacaktır.
- Kuyu ve lağım çukurları gibi derin yerlerde çalıştırılacak işçilere güvenlik kemeri ve sinyal iperi gibi uygun koruyucu araçlar verilecektir. Gerekli durumlarda, bu gibi çalışma yerlerine temiz hava sağlanacaktır.
- Ekskavatör, buldozer ve benzeri makinelerle yapılan kazılarda bu makinelerin üzerinde ehliyetli operatörden başka kimse bulundurulamaz.
- Kazılan toprağın dışarıya taşıyacak araçların kazı yerine kolaylıkla girip çıkılmalarını sağlayacak rampa eğimleri 35 dereceden fazla olamaz. Bunun sağlanmadığı hallerde yük asansörleri kullanılacaktır.

6.2.4. Yıkım işleri

- Yıkım işleri ancak sorumlu ve yetkili teknik elemanın denetimi altında yapılacaktır.
- Yıkım işlerinde aşağıdaki hususlara uyulur:
- Yıkımdan önce yapının içindeki ve etrafındaki havagazı, su ve elektrik bağlantıları kesilir ve yıkılacak kısmın etrafında, güvenlik alanı bırakılarak gerekli tedbirler alınır.
- Yıkım işleri, ilgili standartlar ve konuya ilişkin mevzuat hükümlerine uygun şekilde yürütülür.
- Çalışmalarda uygun çalışma yöntemleri ve ekipmanlar kullanılır, gerekli tedbirler alınır.
- Çalışmalar, YÜKLENİCİ tarafından görevlendirilen ehil kişinin gözetimi altında planlanır ve yürütülür.
- Yıkılacak kısımlar yıkılmadan önce ve yıkım sırasında bol su ile sık sık ıslatılacak ve yıkım esnasında toz kalkmaması ve yıkılan kısma ait malzeme ve molozların çalışma ortamından güvenli bir şekilde uzaklaştırılması için gerekli tedbirler alınır.
- Yıkım sırasında çıkan kiremit, tuğla veya benzeri malzemenin yere indirilmesinde kullanılan olukların üstleri kapalı olacak ve çalışma sırasında aşağı bırakılan malzeme oluktan alınmadıkça başka malzeme bırakılmayacaktır.
- Yıkımda çalışan işçilere gözlük, koruma başlığı ve çelik burunlu ayakkabı gibi kişisel koruma araçları verilecektir.
- Binadaki merdivenler ve bunların dayanakları en son yıkılacaktır.

Asbestle Çalışma

Asbest içermesi muhtemel yapıların söküm, yıkım, tamir ve bakım işlerinde aşağıdaki hususlara uyulur:

- Çalışmaya başlamadan önce, asbest içerebilecek malzemeleri belirlemek için bina veya tesis sahibinden de bilgi alınarak gerekli araştırma yapılır.
- Herhangi bir yapı veya malzemede asbest bulunduğu şüphesi veya bilgisi varsa çalışanların asbest tozuna maruziyetlerinin önlenmesi ve bu maruziyetten doğacak sağlık risklerinden korunması amacıyla 16/1/2014 tarihli ve 28884 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik hükümlerine uyulur.

6.2.5. Batardolar (koferdamlar) ve kesonlar

- Bütün batardolar ve kesonların aşağıdaki hususlara uygun olması sağlanır;
  - Yeterli dayanıklılıkta, sağlam ve uygun malzemeden yapılmış, iyi kurulmuş olması,
  - Su, sıvı beton ve benzeri malzeme baskını halinde çalışanların sığınabileceği şekilde uygun ekipmanla donatılmış olması.
- Batardolar ve kesonların yapımı, kurulması, değiştirilmesi veya sökümü, YÜKLENİCİ tarafından görevlendirilen ehil kişinin gözetimi altında yapılır ve bu yapılar düzenli aralıklarla kontrol edilir.

6.2.6. Çatı işleri

- Çatılarda veya eğik yüzeylerde yapılan çalışmalarda; çalışanların, aletlerin, diğer nesne ve malzemelerin düşmesini veya benzeri diğer riskleri önlemek amacıyla güvenli kenar koruma sistemleri, çatı merdivenleri, güvenlik ağları, çalışma platformları, korkuluklu iskeleler, kayarak düşmeyi önleme sistemleri veya dikey ve yatay yaşam hatları gibi toplu koruyucu tedbirler alınır.
- Çalışanların çatı üzerinde veya kenarında veya kırılabilir malzemeden yapılmış herhangi bir yüzey üzerinde çalışmak zorunda olduğu hallerde; sağlam olmayan ve kırılabilir maddeden yapılmış yüzeylerde dalgınlıkla yürümelerini veya düşmelerini önleyecek gerekli tüm tedbirler alınır.

6.2.7. Beton döküm işleri

Beton dökümünde aşağıdaki hususlara uyulması sağlanır;

- Beton pompasının beton dökülecek yere uygun durumda konumlandırılması,
- Beton pompasının destek pabuçlarının zemine uygun şekilde sabitlenmesi,
- Beton pompası bom ve hortumların birleşim yerlerinde hava basıncından dolayı oluşabilecek açmaların önlenmesi için gerekli kontroller yapılması,

- Pompa kollarının açılmasında ve toplanmasında çevredeki bina, elektrik iletim hatları gibi tesislerin oluşturduğu risklerin ortadan kaldırılması,
- Enerji nakil hatlarının altlarında pompa çalıştırılmaması veya zorunlu olduğu durumlarda enerji nakil hatlarıyla temasının olmaması için gerekli tedbirlerin alınması,
- Beton pompası bomunun ucundaki bom hortumunun güvenli yöntemlerle idare edilmesi,
- Beton yığılmasının tehlike oluşturacağı döşeme betonu dökümü gibi işlerde betonun uygun şekilde yayılarak dökülmesi,
- Beton dökülen kısmın hemen altında çalışma yapılmaması,
- Beton dökülen ağızda hortumun savrulmaması,
- Beton pompası operatörünün betonun döküldüğü yeri görmemesi durumunda uygun haberleşme imkânı sağlanması,
- Beton dökümü bitinceye kadar kalıpların sürekli kontrol edilmesi,
- Kalıp açılması ve patlamasının gerekli tedbirler alınarak önlenmesi.

6.2.8. Betonarme kalıp işleri

- Kalıp işleri YÜKLENİCİ tarafından görevlendirilen ehil kişi gözetiminde ve konu ile ilgili tecrübe sahibi çalışanlarca yapılır.
- Kalıp panolarının, geçici destek ve payandaların üzerlerine binen yüke ve gerilime dayanacak şekilde planlanması, tasarlanması, kurulması ve korunması sağlanır.
- Çalışanları, kalıp sisteminin geçici dayanıksızlık veya kırılma risklerinden korumak için yeterli tedbirler alınır.
- Betonarme kalıplarının yeterliliği her beton dökümünden önce kontrol edilir. Özellikle kayar kalıp, tünel kalıp ve masa kalıplardaki bağlantı yerleri, sabitleme elemanları, tijler, hidrolik hortumları, taşıma yerleri, pano krikoları, teker sistemleri, fiş krikoları, yayların aksları ve hareketli parçalar, sapma pimler, ağ sistemleri ve benzeri kalıp parça ve unsurları düzenli olarak ve her kullanımdan önce kontrol edilerek deformasyona uğramış ve güvenliği tehlikeye atabilecek durumda olanların kullanılmasına müsaade edilmez.
- Kalıp sökme işi için izlenecek çalışma yöntemi, parçaların hangi sırayla sökülmesi gerektiği, çalışanların çalışma yerlerine güvenli ulaşımı, sökülen kalıp malzemelerinin çalışma ortamından güvenli şekilde uzaklaştırılması ve istifi, kalıp malzemelerinin dengeli olarak yere indirilmesi veya yukarıya çıkarılması gibi konularda gerekli düzenlemeler yapılır, araç ve gereçler eksiksiz olarak temin edilir. Söküm sırasında, söküm alanında görevli çalışanlar hariç kimse bulundurulmaz.

6.2.9. Metal ve beton karkas ve prefabrik elemanlar, çelik yapı işleri

- Metal veya beton karkaslar ve bunların parçalarının, geçici destekler ve payandaların, prefabrik yapı elemanlarının üzerlerine binen yük ve gerilime dayanacak şekilde planlanması, tasarlanması, kurulması ve korunması sağlanır.
- Çelik yapılarda kullanılacak bütün ana taşıyıcı, tali taşıyıcı ve bağlantı malzemelerinin dayanıklılığının ve diğer özelliklerinin taşıyacakları yüklerle göre standartlara uygun olması, korozyona uğramış ve deforme olmuş malzemelerin gerekli tedbirler alınmadıkça bu tür yapılarda kullanılmaması sağlanır.
- Metal veya beton karkasların ve bunların parçalarının, geçici destekler ve payandaların, prefabrik yapı elemanlarının ve çelik yapı elemanlarının kaldırılması, yüklenmesi, taşınması, montajı ve sökümü, projesine uygun olarak YÜKLENİCİ tarafından görevlendirilen ehil kişi gözetiminde ve konu ile ilgili tecrübe sahibi çalışanlarca gerçekleştirilir.
- Montaj yapılacak mahallin etrafı emniyet şeridiyle işaretlenir. Bu alanın etrafına montaj yapıldığını gösterir levhalar asılır ve görevliler haricinde montaj sahasına giriş çıkışlar engellenir. Montaj çalışması yapılan mahallin altında çalışan bulundurulmaz.
- Çalışanları, yapının geçici dayanıksızlık veya kırılma risklerinden kaynaklanan risklerden korumak için yeterli tedbirler alınır.

7. ÇEVRE KORUMA KOŞULLARI

Tüm YÜKLENİCİLER, İŞ SAHİBİ'nin çevre politikasına uymaları ve bu politikanın amacı doğrultusunda hareket etmeleri, kirlilik kontrolü, sağlık açısından tehlike gösteren maddelerin kontrolü ve gürültü kontrolü ile ilgili mevzuatın gereklerine uyacaklardır. Bunun için, aşağıda sıralanan hususlar yerine getirilecektir.

Yapmakta oldukları işlerden dolayı çevreye akan maddelerin zararlı olmamasını ve kanalizasyon ve sulama kanallarında toplanan birikintilere ve kirliliğe neden olmaması için gerekeni sağlayacaktır.

Bitişik bina ve arsalarda yaşayanları her türlü tehlikelere, rahatsızlıklara, haklarının ellerinden alınmasına veya toplumu rahatsız ede faktörlere karşı korumak için her türlü önlem alınacaktır. Yollar ve yaya kaldırımlar; çamur, moloz gibi malzemelerden temiz tutulacaktır. Kontrol ve diğer önlemlerle toza karşı duyulan rahatsızlar en aza indirilecektir. Mevcut şebekelerin hasarlanması engellenecek, sürekli çalışır durumda olmaları sağlanacaktır.

İşlerin uygunluğu için gerektiğinde etkili, güvenli, iyi aydınlatılmış ve işaretlenmiş çit, bariyer ya da paravanlar sağlanacaktır. İnşaat yapılan yerde ve bitişğinde oluşan gürültü, Yönetmeliklerde ve Tüzüklerde belirtilen maksimum seviyenin üstüne çıkması engellenecektir. Beton kırıcılara, susturucu takılarak kullanılacaktır.

8. PROJE SAĞLIK GÜVENLİK PLANI

Her bir YÜKLENİCİ, kendisine ait işle ilgili olarak, sağlık güvenlik planı ve eklerini (risk değerlendirmesi, yıllık eğitim planı, iç yönetmelik, talimatlar, denetim formları ve benzeri) oluşturacaktır.

9. TAVSİYELER

9.1. Günlük Koordinasyon Toplantıları

İŞ SAHİBİ ile YÜKLENİCİ arasında iş güvenliği konularının gözden geçirileceğine ve uygulamaların nasıl yapılacağına ilişkin kısa günlük toplantıların yapılması uygun görülmektedir. İŞ SAHİBİ, bu toplantılara katılacak kişi/kişileri belirleme hakkına sahiptir.

9.2. Haftalık Koordinasyon Toplantıları

İŞ SAHİBİ ile YÜKLENİCİ arasında iş güvenliği konularının gözden geçirileceğine ve uygulamaların nasıl yapılacağına ilişkin haftalık koordinasyon toplantılarının yapılması uygun görülmektedir. İŞ SAHİBİ, bu toplantılara katılacak kişi/kişileri belirleme hakkına sahiptir.

9.3. İş Güvenliği Bilgilerini Tazeleme Eğitimleri

YÜKLENİCİLER'in, düzenli aralıklarla iş güvenliği bilgilerini, tazeleme/takviye eğitimi vermeleri ve gerektiğinde İŞ SAHİBİ tarafından verilecek benzeri eğitimler için işçilerine izin vermeleri gerekmektedir. İŞ SAHİBİ tarafından verilecek bu tür eğitimler, en az 4 ayda bir 1 saatlik seanslardan oluşmaktadır.

9.4. İşçilere Yönelik İş güvenliği Seminerleri

YÜKLENİCİ, tüm çalışanlarının tamamına yönelik yılda en az iki kez iş güvenliği semineri düzenlemesi tavsiye edilir.

9.5. İşyerinde Fiilen Çalışmakta Olan Yöneticilerin İş Güvenliği Seminerleri

YÜKLENİCİ'nin işyerinde çalıştırdığı üst düzey yöneticilerine ve formenlerine yılda en az bir gün İŞ SAHİBİ tarafından verilecek iş güvenliği seminerlerine aktif olarak katılmaları tavsiye edilir. Bu toplantılar, yöneticilerin iş güvenliğine ilişkin sorumluluklarını anlamalarına ve öğrenmelerine yardımcı olacaktır.

9.6. İlk Yardım

Tüm YÜKLENİCİLER'in, ilk yardım ve kurtarma işlemlerini yapmak üzere bu konuda kurs görmüş bir kişiyi bulundurması zorunludur. Ancak, kurs sertifikalı personeli bulunmuyorsa formenlerden birini İŞ SAHİBİ, işyeri Hekimine gönderip kurs alması zorunludur.

10. YÜRÜRLÜK

İşbu şartname ve ekinde yer alan EK: 1, YÜKLENİCİ ile İŞ SAHİBİ arasında imzalanan Sözleşme ile aynı tarihte yürürlüğe girer ve Sözleşme'nin tabii ekidir.

İşbu şartname YÜKLENİCİ tarafından okunmuş, içeriğine kabul edilerek ...../...../20..... tarihinde ve İŞ SAHİBİ'nde saklanmak üzere, bir nüsha olarak YÜKLENİCİ tarafından imza edilmiştir.

YÜKLENİCİ

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ, ŞARTNAMESİ EKİ (EK.1)

MÜEYYİDELER:

İŞ SAHİBİ kontrolleri (İSG birimi ve saha teknik ekibi), YÜKLENİCİ'nin iş güvenliği ile ilgili eksiklerini YÜKLENİCİ'ye yazılı olarak bildirir. YÜKLENİCİ'nin bu yazılı uyarılara rağmen bahsi geçen eksiklikleri tamamlamamakta ısrar ettiğinin tespit edilmesi halinde İŞ SAHİBİ, YÜKLENİCİ'ye ait bir sonraki aylık ödemeyi öteleme hakkını saklı tutar ve YÜKLENİCİ bundan dolayı herhangi bir hak talep edemez.

İŞ SAHİBİ tarafından YÜKLENİCİ'nin taahhüdündeki işler ile ilgili işçi sağlığı ve güvenliği kurallarına riayet etmemekten dolayı kesilecek cezai şart bedellerinin, listesi aşağıda belirtilmiştir. İşbu şartnamede belirtilen kurallara uymamanın müeyyidesi olan cezai şartlar, her takvim yılı başında TÜFE oranında arttırılarak güncellenecektir. Cezai şartlar, her bir olay başına uygulanacaktır. Aynı cins olayın tekrar gerçekleşmesi halinde cezai şartlar, % 50 oranında arttırılarak uygulanacaktır. Aşağıdaki listenin 1. ve 2. sırasında belirtilen cins olayın, üç veya daha fazla defa tekrarı halinde; İŞ SAHİBİ, YÜKLENİCİ'nin sözleşmesini feshetme hakkına sahiptir. İŞ SAHİBİ'nin cezai şart kesme uygulamasına devam etmesi onun fesih hakkından feragat ettiği anlamına gelmez. İŞ SAHİBİ, iş bu maddeden kaynaklı hukuki ve cezai haklarını sözleşme boyunca kullanabilir.

İş bu ek taahhütname, işe ilişkin sözleşme imzalandığı tarihte yürürlüğe girer ve Sözleşme'nin tabii ekidir.

CEZAI ŞART TABLOSU

No	İSG Konusu	Bedel
1	Sözleşme ve eklerinde belirtilen evrakların zamanında İŞ SAHİBİ 'ne ibraz edilmemesi	1500
2	İş yerinde iş sağlığı ve güvenliği kanununa göre gerekli önlemleri almamak/aldırmamak	1000
3	Sigortasız veya kaçak işçi çalıştırma, iş sahasına alma, yatakhanelerde barındırma	1000
4	İSG birimi tarafından iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirmemek.	1680
5	İş kazaları ve meslek hastalıklarını İSG birimine haber vermemek	1000
6	Yasal zorunluluk halinde iş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı (iş yeri tehlike sınıfına uygun) bulundurmama (her biri için, her ay için)	5601
7	İş yeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı atama yazılarının teslim edilmemesi	1000
8	Noter Onaylı yüklenici işveren vekili atama yazısı vekili atama yazısının teslim edilmemesi	1000
9	Kişisel koruyucu donanım kullanılmaması (baret, iş güvenliği ayakkabısı, reflektörlü yelek)	400
10	Kişisel koruyucu donanım kullanılmaması (Toz maskesi, kaynak maskesi, kulaklık/kulak tıkacı, koruyucu gözlük, eldiven)	400
11	Gerekli yerlerde paraşüt tipi emniyet kemeri takmamak	400
12	Kazı-hafriyat işleri ile ilgili uygunsuzluklar	750
13	İş makineleri ile ilgili uygunsuzluklar	500
14	İş makinelerinin emniyet teçhizatlarının eksik olması	500
15	İş makinelerinin periyodik bakımlarının olmaması (akredite kuruluşlardan)	500
16	Kamyon ve iş makinelerinde geri vites uyarı sireni ve iş makinelerinde tepe çakar lambasının bulunmaması	250
17	Kaldırma-sapanlama operasyonları ile ilgili uygunsuzluklar	1000
18	El ile kaldırma ve taşımaya yönelik uygunsuzluklar	250

19	Kapalı kısıtlı alan çalışmalarında gerekli önlemlerin alınmaması	1000
20	Aynı kottan düşme önlemlerinin alınmaması	500
21	Gürültüye maruz kalan çalışanlara yönelik önlemlerin alınmaması	500
22	Toz ile ilgili uygunsuzluklar (toz üreten işlerde önlem alınmaması)	500
23	Aydınlatma yetersizliğine bağlı uygunsuzluklar	500
24	Olumsuz hava koşullarında süren çalışmalarda ortam koşullarının iyileştirilmemesi	500
25	Kimyasal depolama ile ilgili uygunsuzluklar	1000
26	Kimyasallarla çalışma ile ilgili uygunsuzluklar	500
27	Kimyasal sızıntı gerçekleşmesi	2000
28	Atık yönetimi ile ilgili uygunsuzluklar	1000
29	Çevre emisyon ile ilgili uygunsuzluklar	1000
30	Tertip düzen ile ilgili uygunsuzluklar	500
31	Yangın önlemlerinin alınmaması (Detektör, Soyunma bölümlerinin de yanmaz malzeme kullanılmaması)	2000
32	Gerekli mekanlarda yangın tüpü bulundurmamak	500
33	Düşen/çarpan nesnelere sebebiyet verecek uygunsuzluklar	500
34	Farklı kottan düşme önlemlerinin alınmaması	1000
35	İskele ve çalışma platformları ile ilgili uygunsuzluklar	1000
36	Merdiven kullanımı ile ilgili uygunsuzluklar	250
37	Elektrik ile ilgili uygunsuzluklar	500
38	Uygun seyyar kablo, fiş, priz ve benzeri kullanılmamak	250
39	Bakım onarım işlerinde enerji kaynağının kesilmemesi ve kilitleme-etiketleme yapılmaması	500
40	Koruması olmayan iş ekipmanı kullanılması	400
41	El aletleri kullanımı ile ilgili uygunsuzluklar	250
42	Gaz tüpleri kullanımı, taşınması ve depolanması ile ilgili uygunsuzluklar	500
43	Kaynak işleri ile ilgili uygunsuzluklar	400
44	Diğer konulara ilişkin mevzuat ve İSGÇ planı, risk değerlendirmesi, talimatları ve benzeri eklerine dair uygunsuzluklar	2000
45	Gırgır vincin ile ilgili iş güvenliği önlemlerinin alınmaması	500
46	Gırgır vincin katlara çekildiği yerde korkuluk olmaması	500
47	Standart dışı iş güvenliği malzemesi kullanılması	500
48	Geçici görevli çalışacak personeller ile ilgili belgelerin teslim edilmemesi	400
49	İş kazası ve ramak kala olayları ile ilgili gerekli bildirim ve raporlamaların zamanında yapılmaması (geciken her gün için)	2240
50	Yapılan uyarıların termin tarihi süresinde gerçekleştirilmemesi	1000
51	Şantiye baret, yelek renk kodlamasına uyulmaması	250
52	İşe giriş prosedürüne aykırı hareket edilmesi	1500
53	Koşuş, Ofisler ve Ortak kullanım alanları ile ilgili uygunsuzluklar	1000
54	Dokümantasyon ile ilgili uygunsuzluklar	1000
55	Dış cephe asansörü ile ilgili uygunsuzluklar	1500
56	Kule vinç ile ilgili uygunsuzluklar	1500
57	Kaldırma ve taşıma ekipmanları ile ilgili uygunsuzluklar	500
58	Yüksekte çalışma ile ilgili uygunsuzluklar	2500
59	İSG birimi önlem ve uyarılarının dikkate alınmaması, İSG birimi çalışmalarına engel olunması.	1000
60	İSG birimi tarafından düzenlenen toplantılara yüklenici işveren vekili katılımının gerçekleşmemesi.	1000

*İŞ SAHİBİ YUKARIDA BAHSİ GEÇEN UYGUNSUZLUKLARIN CEZA BEDELLERİ SAKLI KALMASI KAYDIYLA; YÜKLENİCİ/ALT YÜKLENİCİ FİRMALARIN UYARILARA UYMAMASI DURUMUNDA HER BİR UYGUNSUZLUK BAŞINA 10000 TL CEZA KESME HAKKINA SAHİPTİR.

*İŞ GÜVENLİĞİ PERSONELİNİN BELİRLEDİĞİ, HAYATI TEHLİKESİ OLAN DURUMLAR İLE ŞANTIYE GENELİNDE İŞ GÜVENLİĞİ TEDBİRLERİNİN ALINMASINI AKSATACAK HAL VE TAVIRLARDA BULUNAN, ALINAN TEDBİRLERE VE YASAKLARA UYmayan PERSONEL İŞTEN UZAKLAŞTIRILACAKTIR.

*İŞ BU TAAHHÜTNAMEDE BELİRTİLEN HİZMET (CEZA-İ ŞART) BEDELLERİ, YÜKLENİCİDEN KESİLECEK OLUP, YÜKLENİCİ BU BEDELLERİ KENDİ İŞÇİLERİNE VE/VEYA TAŞERONLARININ İŞÇİLERİNE YANSITAMAZ.

YÜRÜRLÜK

İşbu ek şartname, ... İşine ilişkin Sözleşme imzalandığı tarihte yürürlüğe girer ve ..... Sözleşme'sinin eki ve ayrılmaz parçasıdır.

İşbu şartname YÜKLENİCİ tarafından okunmuş, içeriği kabul edilerek ...../...../20..... tarihinde ve İŞ SAHİBİ'nde saklanmak üzere, bir nüsha olarak YÜKLENİCİ tarafından imza edilmiştir.

YÜKLENİCİ